

Iskaja vsak četrtlet in
vaja s poštno vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
pol leta 12.50 din., četrt leta
6.50 din. Izven Jugoslavije
40 din. Naročnina se pošlje
na upravnishvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
List se depošnja do od-
povodi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Roke-
plet se ne vračajo. Upravi-
ništvo sprejema naročnine,
inserter in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
primeren popust. Negativne
reklamacije so poštnine
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.663
Telefon interurban št. 115

42 številka

MARIBOR, dne 4 oktobra 1928.

57. letnik.

Mariborski Orel — 15 let.

Zdi se mi, kakor ba bilo včeraj... Tako hitro so minula leta. V soboto, 1. avgusta 1908, smo se zbrali fantje in mošje v Mariboru k ustanovitvi Orla. Bil sem tistikrat še doma pri svojih dragih starših. Mariborčani so me povabili na ustanovni zbor orlovskega odseka. Z nepozabnim prijateljem iz mladih dni Francetom Sekolom iz Jarenine sva zbrala kakih 10 mladeničev iz mariborske okolice, ki so se udeležili zbora. Malo nas je bilo.

Imenoma naštejem ustanovitelje: dr. Karel Verstovšek, dr. Anton Korošec, Fr. Jerič, Fr. Rakovič, Fr. Leskovar, Josip Praprotnik, Rudolf Simonič, Jos. Šiška, Fr. Kumrec, I. Zorko, A. Ham in še nekateri drugi. Polovica teh se je že odpočila v hladnem grobu.

Malo nas je sicer bilo ob ustanovitvi, a navdušenje za orlovsko organizacijo je rodilo uspeh. Orel se je v Mariboru takoj udomačil. V letih 1908 do 1914 se je razvil do one veličine, da je prekašal celo starega Sokola. Ustanovitelji in nadaljnji voditelji Orla so bili sami idealni možje in fantje.

Narodna ideja, združena s krščansko zavestjo, je prepojila ne samo orlovske vrste, ampak kvas teh idej se je polagoma razširil tudi med ostalo naše ljudstvo v Mariboru ter bližnji in širni okolici. Naglašam posebej, da je mariborski Orel s paznim očesom zasledoval veliko narodno borbo, ki jo je bil naš slovenski rod med Muro in Dravo. Smelo trdim, da gre mariborskemu Orlu nemala zasluga, da se je okoli leta 1910 začelo v narodnem oziru na ozemlju med Muro in Dravo obračati na boljše. Ljudsko štetje je leta 1910 na tem teritoriju izpadlo vsled krepkega sodelovanja naših mladinskih in izobraževalnih organizacij zelo ugodno. Mladi, čili Orli in po njih narodno navdušena kmetska in delavska mladina je šla na tihem od hiše do hiše in prosila ter rotila vsakega posameznika, naj se vpiše pri ljudskem štetju za Slovenca. Naši Orli se niso zadovoljili samo s Slovenskimi goricami, šli so na veliko narodno delo celo tje v slovenske vasi severovzhodno od Radgone. Uspeh je bil velik. Vso delo Südmarke in Schulvereina je bilo uničeno. Vse naše občine so izkazale ogromno slovensko večino.

Sam sem sodeloval tedaj z Orli in člani Mladenških zvez pri tem velikem nacionalnem delu. Svigali smo od hiše do hiše. Naših mladih bojevnikov ni zadrževal ne dež, ne sneg, ne mraz, ne groznje.

Da je mednarodna komisija v Parizu priklopila ozemlje med Muro in Dravo Jugoslaviji, se imamo zahvaliti srečnemu dejstvu, ker je ljudsko štetje izkazovalo leta 1910 slovensko večino.

Zgodovinsko dejstvo je, da ako ne bi naša krščanska mladinska in prosvetna organizacija razvila med narodom na meji tako živahne delavnosti v prospeh

nacionalne probude, danes ne bi bil naš ne Maribor ne lepe Slovenske gorice in Dravska dolina.

Ti Orel mariborski, ki slaviš 6. in 7. oktobra svoje 15letno zmagoslavje, bodi ponosen, ker si sodeloval pri velikem osvobodilnem delu naše lepe zemlje in našega Maribora.

Ko gledamo z radostjo nazaj na uspehe našega Orla, moramo ob 15letnici pogledati v bodočnost. Orel, čaka te velika naloga.

Naloga, da zbereš v našem Mariboru in okolici dobro, pošteno mladino v svoje vrste. Naloga, da širiš krščansko idejo in mladeniško žilavost med mlade naše roje. Izobrazbo na vseh poljih širi in podžigaj!

Borba te čaka! Hudi boji so pred nami! Krščanstvo in slovenstvo bo potrebovalo krepke pomoči in podpore orlovstva.

Sprejmi Orel mariborski moje in mojih tovarišev iskrene čestitke k dosedanjim uspehom, ob enem pa željo, da bo tvoja 20letnica kronana z novimi lavorikami za krščanstvo in slovenstvo.

Prijatelji, prijateljice! Dne 7. oktobra prihitite vsi v naš Maribor, da sijajno proslavimo 15letnico našega Orla. Na svidenje!

Bog živi mariborskega Orla!

Franjo Žebot.

V Beogradu, 24. sept. 1928.

Splošna nezadovoljnost v Sloveniji.

(Iz govora poslanca g. Vlado Pušenjaka povodom skupščinske razprave o dvanajstinah za oktober, november in december.)

Pričakovali smo, da nam bo g. finančni minister predložil redni proračun v pretres in razpravo. Mesto tega nam je pa znova preložil dvanajstine za tri mesece. Pri tej priliki moram ponovno povdarjati naše stališče, ki zahteva, da naj se državno gospodarstvo vrši na podlagi rednega proračuna in da naj bodo dvanajstine le izjeme, ki se dovolijo le v izrednih slučajih.

Namen dvanajstin - posebno izkoriščanje naših krajev.

G. finančni minister navaja v uvodu k zakonu o dvanajstinah za mesce oktober, november in december razloge, ki so bili merodajni zato, da ni mogel predložiti pravočasno proračuna. Ti razlogi ne drže. Mi vemo prav dobro, da se je predložil pred letom dni sestavljeni proračun. Ako je bil ta proračun pomanjkljiv, kakor to trdi g. finančni minister, potem je bilo dovolj časa, da se ta pomanjkljivi proračun popravi. Da se ni predložil redni proračun, zato so merodajni čisto drugi razlogi.

dosti klatil nekod po tujini in ko se je vrnil v domovino, si je kupil majhen vinogradič in si postavil kočuro. Bil je na dolgo potegnjen postav in suh, gotovo mu ni nosil neimenovani del človeškega telesa četrtil kile mesa. Imel je navado, da je vedno zvečil tobak in vsaj jaz ga nisem videl nikdar brez «čika» v ustih. Pehal se ni skozi življenje s težkim poljskim delom, ampak so ga le klicali radi v vinograde in sadonosnike, kjer je z uspehom cepljal trtne ter sadne divjake. Svoj vinogradič je imel vzorno obdelan, kozo pri bajti in ob obilnih prostih urah se je podil po šumah za tiči, ververicami, jazbece je izkurjeval iz lukenj in polhe je znal loviti kot nikdo drugi v fari. Glede javnega življenja in politike je veljal med domačini kot modrijaš, ki se je šolal v tujini, v verskem oziru je bil svobodomiseln in v svoji moški dobi gotovo nikdar ni videl v obraz domačega farnega patrona sv. Miklavža. Osovražen ni bil, ker ni bil pretepač, a ravno radi njegovega brezverskega značaja ni nikdo sklepal z njim posebnega prijateljstva. Posestniki kostanjevih gozdov so ga imeli precej na piki, ker je brez vprašanj rezil po šumah mlade kostanjčice ter pletel iz njih prav lične bičnike, ali kakor pri nas pravimo: gajznjake. Te bičnike je prodajal v večjih množinah po sejnih in sicer za seksar komad. Najbrž je pri tej kupčiji dobro zaslužil, ker se je je držal prav do svoje nesrečne smrti. Mladi gospodarji in fantje gizdalini so ga celo imeli v čišlih, ker je znal gladko briti in lase striči brez stopnjic. Opravil je celo nedeljsko preobleko na glavi ter po obrazu za štirjačo ali «pakel» tobaka. Kar se tiče moje osebe, moram priznati, da sva si bila dobra, sem rad poslušal njegove kvante o tičjih gnezdih, jazbečevih luknjah in enkrat me je vzel seboj na poljšji lov.

Še danes se spominjam živo, kako sva šla precej daleč proti Kozjem v mogočen gozd, kjer so rastle sami bogzna koliko let stari kostanji, ki so bili precej štorjati. Koferc si je odrezal kolec, udrihal z njim po kostanjih in pazljivo poslušal. Pregledal je kostanj od spodaj do prvih vej, zopet udaril po njem s kolecem,

Prvi razlog je ta, da se je proračun tako znatno povešal, da znaša nad 10 milijard 400 milijonov din., torej je povešan v primeri s prejšnjim proračunom za okroglo 50%. Drugi razlog je ta, da so se črtali pri finančnem ministertvu razni krediti in razne postavke, ki so namenjene za razne prečanske kraje. Mi vemo, da bodo prečanski kraji glede raznih potreb še na slabšem nego zdaj. Glavni razlog, da se proračun tako dolgo ni predložil, je pa dejstvo, da se je ves način proračunavanja izpremenil. Dosedaj je večina ministrstev proračunavala tako, da so bili budžeti (proračuni) ministrstev razdeljeni na posamezne pokrajine. V novem proračunu se pa hoče ta razdelitev na pokrajine opustiti in cel budžet centralizirati. S tem centraliziranjem se ne bodo upoštevale gospodarske razmere posameznih pokrajin, ne razne potrebe, kakor tudi ne razni zakoni, ki še danes obstoje v posameznih pokrajinah.

S tem centraliziranjem budžeta bo trpel ves pregled, obenem je pa tudi napaka ta, da budžet prav nič ne ureja, kako naj se razdelijo krediti na posamezne pokrajine in da vlada prav nič ne bo primorana se ozirati na potrebe in želje posameznih pokrajin.

Govornik dokazuje, kako se kršijo temeljna načela zakona o državnem računovodstvu, kako prikrito, samovoljno in neuspešno se gospodari na državnih napravah in v ustanovah, kako dela uprava na vseh krajih dolgove, potem pa pride na razna krivična bremenena.

Kuluk.

Vidimo, da se prav pridno predpisujejo in pobirajo doklade na zemljiški davek in druge neposredne davke. Vidimo, da se kljub temu, da je vlada dala izjavo, da se kuluk ne bo izvajal v pokrajinah, ki kuluka nočejo, sili občine, da sestavijo seznamke obvezancev za opravljanje kuluka, določijo takse za one, ki ne bodo delali kuluka in razdelijo ceste v posamezne oddelke. Pri izvajanju teh odredb se je vzdignilo vse slovensko ljudstvo, v Sloveniji je vse brez razlike strank proti tej srednjeveški napravi. Mislim, da je dolžnost vlade, da vpošteva veliko razburjenje ljudstva, opusti izvajanje kuluka v Sloveniji ter ukine vse one predpise, s katerimi zahteva od občin, da sestavijo seznamke obvezancev za kuluk, da določijo takse za one, ki ne bodo delali kuluka in da razdeli ceste v posamezne oddelke.

Oficirske plače.

V tem zakonskem načrtu pozdravljamo predlog, da se vendar že enkrat dajo sredstva za oživotvorenje službene pragmatike za uradnike in da se dajo sredstva za zboljšanje materijelnega položaja žandarmerije. Povdarjati pa moram to, da so krediti za oficirje zadosti preveliki in da se ni vpoštevalo našega načela in našega predloga, da se naj plače oficirjev izenačijo s plačami ostalih državnih nameščencev.

Januš Golec:

Ne kliči vruga!

Moja rojstna župnija je dobila novega župnika, stari je stopil v pokoj, a ostal v fari.

Kakor žalibog po drugod, je bilo za mojih mladostnih dni tudi pri nas veliko moških faranov, ki so med pridigo in službo božjo podpirali cerkvene zidove od zunaj — mestó svoj dušni blagor znotraj cerkve.

Ta vse graje vredna razvada postajanja zunaj cerkve je grizla ter pekla novega gospoda župnika in sklenil jo je odpraviti na lep in miren način. Stari gospod je daroval neko nedeljo pozno daritev, naši moški grešniki so zopet skrbeli od zunaj, da se cerkev ne bi kam nagnila. Kar naenkrat so se odpahnili z ropotom velika cerkvena vrata, v cerkev je privrel cel trop moških — od zunaj je donel v mogočnem glasu: Miserere —

Vse se je začudeno ozrlo po hramu božjem, gledalo prestrašene — ravnokar došle moške postavbe, ki so se drenjale proti glavnemu oltarju — od zunaj pa nam je udarjal na ušesa svečani — pogrebni miserere — — — Stari gospod je odmaševal in še le po končani sveti maši smo zvedeli, da je novi gospod župnik oblekel korok, črno šolo in s škropilnikom ter mrtvaškimi bukvami napodil v cerkev nepotrebne in pohujšljive zunanje podpornike cerkve. Vsi so poiskali zavetje pred blagoslovljeno vodo in mrtvaškimi molitvami v cerkvi, le rajni Koferc ni bežal, ampak dopustil, da ga je gospod poškopril z usodepolno blagoslovljeno vodo in mu zabil v neposlušno uho nekaj stihov iz pretresljivega miserere — — —

Moji bogaboječji župljani so odobrvali ta korak novega gospoda župnika; a vsak se je z nekakim strahom spomnil zakrknjenega Koferca, ki ni pokazal strahu ne pred blagoslovljeno vodo, ne pred miserere — — —

Kdo za Boga milega je bil ta Koferc, bo vprašal vsakdo? Skoro gotovo je bil moj rojak, a se je v mla-

povohal pri spodnji luknji, pljunil, da mu je brizgnila rujava slina na daleč skozi zobe in zagodel:

«Poba, tu pa bo nekaj.»

Odrezal mi je dolgo ter vitko šibo in si začel na moje začudenje slačiti hlače. Zgornjo odprtino hlačnice je trdno zvezal s špago in se spustil v plezanje po deblu navzgor v samih gatah. Ko se je potegnil do prvih vej, se je na dolgo zagledal v okroglo luknjo. Pljunil je z drevesa, poglal celo čik iz ust, nastavlil nezavezani del hlačnice na luknjo in mi zapovedal:

«Sedaj pa porini, poba, šibo v spodnjo luknjo in štoraj po njej kolikor moreš.»

Štoril sem, kakor mi je bilo naročeno, pogledoval na kvišku in zapazil, da je pri vsakem sunku s šibo iz štora nekaj frknilo v hlačnico. Štoral in štoral sem, Koferc se je muzal med vejami v gatah in menil:

«Pri moj duš, kaj jih je.»

Dregal sem kakih deset minut po štorastem deblu in Koferc je zadovoljen menil:

«Enajst jih imam, ne bo več, lahko nehaš.»

Odmaknil je hlačnico od luknje jo tudi spodaj trdno zavezal, se spustil na tla, zagrabil hlače za prazno hlačnico in: lop, lop, s polno hlačnico po deblu. Iz zavezane hlačnice, ki je padala po štoru je bil čuti obupni cvil, a Koferc je neusmiljeno udrihal po kostanju, dokler je sploh kaj cvekalo iz hlač. Nato je odvezal hlačnico ter izsul iz nje lepih, debelih — — 11 polhov — —

Na ta preprosti način sva jih nalovila tistikrat 30, nakar se je Koferc oblekel in me poučil, češ:

«Pri moj duš, tako lovim polhe jaz po dnevu.»

Tak je bil torej že rajni Koferc v glavnih obrisih po telesu, duši ter zanimanju.

Ko sem še bil dijak-gimnazijec, smo nosili tedaj domišljivi fantalini dolge kodre. Zmigovali smo z glavami kot konji, ker so nam silili predolgi lasje z glave po licu. Moj oče je bil v bolj mlajših letih nepopisno hud na dolge lase in na ono zmigavanje z glavo.

Kreditni za — centralizema.

Budžetni rezervni krediti znašajo po budžetu za l. 1922-23 81.000.000 din. V naknadnih kreditih znašajo ti krediti ponovno 40.000.000 din., sedaj se pa zahteva v te namene zopet tri milijone dinarjev. Vsi ti krediti so nekak dispozijski fond vlade. Iz teh kreditov podpira vlada ona stremiljenja, ki imajo za cilj ocvrstiti centralizem in omogočiti sedanji režim. Vidimo, da se nahajajo ti krediti v budžetu pod lepimi naslovi in sicer se pravi, da so ti krediti namenjeni za nezadostno predvidene, prihodnje izvanredne in malenkostne potrebe. Vidimo pa, da so to le lepi naslovi, resnično so pa ti rezervni krediti samo dispozijski fond vlade, s katerimi vlada razpolaga, kakor se ji poljubi. Mi vidimo, da se iz teh kreditov ni za Slovenijo dalo niti jedne pare. Vidimo, da se celo obljube, da se bo iz teh kreditov dalo nekaj za potrebe naših krajev, ne drže.

Policijski in vojaški krediti.

Drug nepotreben in pretiran kredit je kredit za zaupne posle policije. V te namene je dovoljeno v budžetu dva milijona dinarjev, v naknadnih kreditih zopet 2 milijona, sedaj se pa ponovno zahteva še 717.500 dinarjev. Ta kredit je potreben, ker to povdarja gospod notranji minister, za razne namene v pokrajinah na jugu naše države. Mislim, da bi bil ta kredit popolnoma odveč, ako bi bila v južnih pokrajinah naše države boljša uprava, ako bi vlada poslala tja vestne uradnike, ki imajo zadostno kvalifikacijo in dovolj takta za občevarje z ljudstvom in ki poznajo razmere v teh pokrajinah.

Prav tako nepotreben je kredit za ministrstvo vojne in mornarice. V proračunu kakor tudi v naknadnih kreditih je za to ministrstvo dovoljena svota približno 1 in pol milijarde dinarjev. Sedaj se pa zahtevajo zopet krediti za razne nabave in druge vojne svrhe. Najbolj značilno je to, da se zopet zahteva kredit za vzdrževanje pograničnih trup (obmejnih čet). Lansko leto sta bila gospod vonji minister in minister notranjih zadev mnenja, da so te pogranične trupe nepotrebne. — Doseglo se je celo, da se je za likvidacijo teh pograničnih trup dovolil lep znesek 27 milijonov dinarjev. Sedaj pa gospod vojni minister ponovno zahteva, da se mu da 14 in pol milijona dinarjev za vzdrževanje teh čet. Pripomnim, da bi bile naše meje zavarovane mnogo bolj, če bi se zboljšala uprava, zboljšala naša notranja in zunanja politika, kakor pa s tem, da se tja postavljajo pogranične trupe, ki svoji nalogi nikakor niso kos. Eno leto se likvidira, a drugo leto na novo ustanavlja.

Zapostavljanje prečanskih krajev.

Glede zgradb.

Ministru gradjevin je ponovno določen kredit 74 milijonov dinarjev. Mi vidimo, da ta kredit ni zadosten in da ga bo treba znatno povišati. Vidimo nadalje, da iz tega kredita je določeno mnogo premalo za prečanske kraje. Za Slovenijo na primer je določena samo malenkostna svota 2 milijona osemstisoč dinarjev.

Ob prirodnih nesrečah.

Vse časopise je poročalo o velikih elementarnih neugodah, ki so zadele lansko leto naše pokrajine. Znamo so nam velike povodnji in mnogo slučajev toče v naši državi. Če pa vzamemo v roke ta zakon, vidimo, da so je samo za niški ukrog dala podpora 1 milijon dinarjev za škodo, ki je nastala tam vsled povodnji. Za vse druge neugode, ki so se pripetile v Sloveniji, na primer v okraju Gornji Grad, kjer je Savinja napravila mnogo škode in je bila tudi ocenjena, kakor v niškem okrožju, ni določen niti vinar.

Če sem prinesel domov na počitnice dolge grive, je že koj drugi dan poklical Koferc, ki mi je za »pakel« tobaka, nekaj pijače in prigrizka otrebil glavo čisto v tik na takozvani: balinc.

Bil sem še najbrž v nižjih razredih gimnazije, ko je rekel oče koj pri nastopu velikih počitnic: »Jutri naj pride Koferc in ga naj obalince.« Mati je bila pa meni nerazumljivega mnenja in rekla:

»Kaj ga bo balincal brezverni Koferc, saj ga je ugriznil sam zlodej v nogo in bi še fanta obsencili kaki ali duhovci, ako bi mu trebil glavo ta potegon.«

Kljub maternim pomislekom je prišel Koferc. Oče je nabrusil škarje na šivanki, stara dekla Roza me je ognila s smrdljivim predpasnikom in Koferc je pričel svoje delo. To Kofercovo striženje je trajalo več nego pol ure, ker je vmes vedno govoril in pljuval po tleh ono gnusno bago. Vrat me je že bolel na vse pretege in po možganih so mi poplesavale materine besede: Koferc je ugriznil vrag v nogo. Nisem se ga upal vprašati, kako je bilo s tem zlodjevim ugrizom. Koferc sam pa je povedal med striženjem očetu:

»Joža, tvoj ti ne bo gospod, ker ima na levi strani »huntevola«. (Huntevot pravijo pri nas lasnemu vrtnou.)

Oče je vlek britev po jermenu in priporočal Kofercu, naj mi tega huntevota odstriže prav vtik, da res ne bo nevarnosti glede mojega poklica. Ko mi je osnažil glavo na balinc, je pljunil na tri prste mi pomazal s slinami po vratu in mi na to pobril kocine, ki so se ustavljale škarjam.

Za dobre pol ure me je izpustil obalincanega in se lotil očetove brade. Takoj sem stekel k stari Rozi in jo vprašal, kako je s tistim ugrizom s peklenskim zobom. Starica je bila začudena, da mi še ni bila znana ta Kofercova storija, prisedel sem k njej na ognjišče in začela se je tale povest:

V Kozjem so proslavljali lani na veliko soboto proti večeru vstajenje. Topiči so veselo pokali, torjam-

Prav tako tudi ni določen noben vinar za škode v drugih krajih, ki so bile tudi ocenjene in so bili cenilni spisi predloženi ministrstvu poljoprivrede i voda. Vse te škode v Sloveniji znašajo 20 milijonov dinarjev, toda vlada ni storila nobenega koraka, da bi se dala podpora težko oškodovanim kmetom in da bi se jim omogočilo, da si zopet uredijo svoja posestva. (Ivan Venjak: Koruza, namenjena za podporo pasivnim krajem, je dražja, nego pri trgovcih.)

Zapostavljanje naših uradnikov.

Te zapostavitve so vedno večje. Prišli smo že tako daleč, da kmalu ne bomo imeli nobenega vodilnega uradnika, ki bi bil domačin, ampak povsod same Srbijance. Mi vidimo, da so pri vseh železniških direkcijah, tako v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani, kakor v Subotici nastavljeni na vodilnih mestih sami Srbijanci, čeprav imamo dovoljno število sposobnih strokovnjakov, ki so svojčas služili v centralnih uradih. Toda ti ne najdejo milosti v očeh naše vlade in so določeni, da igrajo podrejeno vlogo in da služijo samo na podrejenih mestih. Mi vidimo, da se sistem, ki smo ga prej občutili v našem proračunu, podaljšuje, vidimo, da se iste krivice, ki so se nam godile prej, v naši državi podaljšujejo. —

Zapostavljanje naše trgovine in obrti.

Nadalje vidimo, da se pri razdelitvi sredstev za trgovino in obrt zapostavljajo prečanski kraji, osobito Slovenija. Pri podelitvi kreditov Narodne banke za trgovske svrhe se je naše veletrgovce tako malo upoštevalo, da je to naravnost sramota. Državna hipotekarna banka, za katero jamči cela država in katera dobiva ravno vsled tega jamstva visoke kredite v inozemstvu, ta banka se ne ozira prav nič na prošnje za dovoljenje kreditov iz prečanskih krajev. Ta državna hipotekarna banka, ki je po zakonu iz meseca aprila lanskega leta postala banka za celo državo, bi morala imeti upravni odbor, v katerem bi 5 članov morala izvoliti narodna skupščina. Preteklo je pa že 1 in pol leta, kar se je sprejel ta zakon, toda dosedaj vlada še ni imela česa, da stavi na dnevni red predlog, da se izvoli odbor petih članov za državno hipotekarno banko, ki bi vodil kontrolo in imel vpogled v to, kako se s sredstvi pri državni hipotekarni banki gospodari.

Slovenske bolnišnice.

Neštetokrat so bolnice v Sloveniji zahtevale, da se jim dajo krediti, da se razširijo in izpopolnijo. Tako na primer je nujno potrebna izpopolnitev bolnice v Mariboru in sicer radi tega, ker se mi ne moremo več posluževati bolnic v Gradcu in v Celovcu. Te bolnice leže izven mej naše države in zato je potrebno, da se izpopolni bolnica v Mariboru da služi v nadomestilo za bolnice v Gradcu in Celovcu, v katere so prej hodili težko bolni ljudje, osobito taki, ki so potrebovali pomoči zdravnikov-spezijalistov.

Zanimivo je tudi to, kako si zamišlja gospod finančni minister pokritje izvanrednih izdatkov, ki jih predvideva zakon o dvanajstinah za mesec oktober, november in december.

Kot prvi način pokritja navaja on »uštede« — prihranke, ki jih misli doseči na podlagi lanskega proračuna. O prihrankih pravzaprav ni mogoče govoriti, ker ti prihranki ne pomenijo nič drugega nego to, da se ne bo izplačala cela vrsta izdatkov, ki bi se morali izplačati na podlagi lanskega proračuna.

Redukcija invalidov.

Nadaljne prihranke misli doseči potom redukcije. Toda tukaj vidimo, da je pot, katero je uvedel, nepr-

vilna. On je začel reducirati invalide in sicer hoče v Sloveniji reducirati 30 odstot. invalidov brez ozira na to, ali so invalidi ali ne in ali jim je mogoče odvzeti tisto malenkostno podporo, ki jo dobivajo sedaj. Kratkotermalno hoče reducirati 30 odstot. invalidov. Nadalje hoče ukiniti oddelek za socialno politiko v Sloveniji, kar smatramo mi za nevaren poizkus, ker še vedno vsi čutimo posledice vojnih razmer. Povdarjal sem že, da smo tudi mi pristaši redukcije, toda ta redukcija se mora izvršiti tam, kjer se res dajo doseči znatni prihranki, ne sme se pa reducirati naših invalidov in oddelka socialne politike v Sloveniji, ker je to jako nevarno.

Drugi vir dohodkov, ki jih navaja gospod finančni minister so višji dohodki, kakor so pa proračunjeni. — Povdariti moramo, da se gospod finančni minister tukaj ne vara, kajti vse pokrajine izkazujejo višje dohodke, nego so proračunjeni. Navesti hočemo, koliko znašajo ti višji dohodki v Sloveniji.

Koliko plačuje Slovenija?

V Sloveniji so bili proračunjeni državni dohodki iz neposrednih davkov na 44.400.000 dinarjev. Plačalo se je pa na teh davkih v desetih mesecih, torej niti v celem letu 73.300.000 D. Na specijalni trošarini je bilo določeno po proračunu 2.500.000 D, plačalo se je pa v desetih mesecih 12.300.000 D. Takse so bile proračunane na 45.700.000 D, a vplačalo se je v desetih mesecih 63 milijonov D. Monopoli so bili proračunjeni s 149 milijoni D, a vplačalo se je 175.300.000 D. Samo dohodki saobračaja so nekoliko manjši. Ti dohodki so bili proračunjeni na 74.700.000 D, v desetih mesecih pa znašajo 37.800.000 D. Toda nobenega dvoma ni, da bodo ti dohodki do konca leta dosegli svoto, ki je določena v proračunu.

Manjši dohodki se kažejo edino pri nepremičnem premoženju. Nepremično premoženje, to so državna posestva, ne nesejo toliko, kolikor je proračunjeno. Dohodki iz državnih nepremičnih posestev so proračunjeni na 53.600.000, toda v 10 mesecih so donesli samo 33.900.000 D. Vidimo pa, da je krivda državnih organov, ki gospodarijo na teh posestvih, da se ne bo dosegla svota, ki je določena v proračunu. Razni dohodki v Sloveniji so proračunjeni na 5.700.000, a v 10 mesecih znašajo 9.200.000 D.

Če mi vse seštejemo, vidimo, da bi imela Slovenija po proračunu dati na specijalnih dohodkih 342 milijonov 700.000 D, dala je pa v desetih mesecih 404 milijone 800.000 D, tako, da je Slovenija v desetih mesecih plačala na specijalnih dohodkih 62.000.000 D več, kakor se je zahtevalo po proračunu. Medklic: Nazaj pa ne dobi nič.

Kar se tiče pokritja teh izdatkov, ki ga hoče gospod finančni minister doseči v obliki prihrankov ter višjih dohodkov, bi omenil, da je to pokritje preveč splošno. Označeno ni s točnimi številkami. Edino sigurno pokritje, na katero more gospod finančni minister kolikor toliko računati, so doklade na neposredne davke, katere doklade so sklenjene z zakonom o dvanajstinah za julij, avgust in september, med tem ko pokritje na podlagi povišanih taks — kar moramo izrečno povdariti — ne pride v poštev, ker zakon o povišanju taks še ni predložen narodni skupščini.

Zapostavljanje prečanov na eni strani, na drugi strani pa pretirano obremenjevanje prečanskih krajev in brezsrdno navijanje davčnega vijaka, postopanje napram Hrvatom in Slovencem v vseh ozirih, osobito pa v gospodarskem oziru nas sili, da delamo za našo finančno samostojnost in da ne odnehamo, dokler te finančne

Rajna Gajska Katra tudi ni bila ženšče, ki bi strepetalo pred vsako bolho strahu, vendar je zakričala na glas od same groze, ko je iztiskavala Kofercu gnój in je pri pritisku frknilo iz rane nekaj debelega kot mazinec, padlo trdo kakor kosec jekla na tla . . . Katra je spustila nogo, pot pod nogo in skozi duri na zrak. Bila je prepričana, da je iztisnila iz noge — sam jekleni — peklenski zob . . .

Tako je povedala naši stari Rozi Gajska Katra, a Roza meni, mravljinca nenadne groze so mi zagomazali po celim telesu.

Kaj je napravil Koferc z iztisnjenim peklenskim zobom, ne vem, ozdravil pa je kmalu za tem in ljudje so se ga bali in ogibali bolj nego poprej.

Rad bi poznal onega, ki bi brez bojzani prijateljsko stiskal roko človeku, ugriznjenu od samega vruga na veliko soboto med vstajenjem in to s tako jezo, da si je peklenski zob izdrl in ga pustil v rani.

Koferc ni rad govoril o onem peklenskem ugrizu, znal je, da govorijo ljudje o njem ter vražjem zobu daleč na okoli, a ni se hudoval radi tega. Vsakdo se ga je na tihem bal, nikdo mu branil rezanja bičnikov, gospodinje su mu stregle ob vsaki priliki s pijačo in prigrizkom, da jim ne bi zacopral s peklenskim zobom perutnine in nagnal presnetih urokov v živino.

Kljub peklenskem ugrizu se Koferc ni poboljšal v verskem oziru glede predpisanega izpolnjevanja bogo molnih dolžnostih ob nedeljah in praznikih.

Tako od samega ta hudega ugriznjeni Koferc je torej balincal mene in mi celo s svojo ogabno slino pomazal vrat, kar stresavalo me je . . . Očetu sem zameril, ker ni poslušnil matere in mi rajši pustil moj študentovski ponos ter kras — dolge kodre, katere mi je porezal prav vtik na balinc od živega vruga v levo nogo večsnjeni Koferc.

(Konoc prihodnjité.)

samostojnosti ne dosežemo. (Živalno pritrjevanje in ploskanje na desnici). Ker zahtevamo, da se državno gospodarstvo vodi le na podlagi rednega proračuna, ker te dvanajstine podaljšujejo stare krivice, kjer se nadalje zapostavljajo prečanski kraji, smo primorani, da glasujemo proti predloženim dvanajstinam za mesece oktober, november in december.

SAVINJSKI HMELJARJI, KI DOBIVATE SAMO ČEKE IN VLOŽNE KNJIŽICE NAMESTO GOTOVEGA DENARJA!

Hmeljska kupčija je v najlepšem teku in Vi ste se veselili, da si boste vendar enkrat nekoliko opomogli. Toda bili ste razočarani! Namesto z gotovim denarjem, plačujejo hmeljski trgovci s čeki, glasečimi se na Savinjsko posojilnico v Žalcu, ali na Kreditno in Jadransko banko v Celju. Tako morate včasih po več ur daleč v Žalec ali v Celje in tam ne dobite nič ali pa jako malo. Savinjska posojilnica in banke Vam pod pretvezo, da nimajo denarja, ponujajo vložne knjižice. Na ta način se hoče demokratska gospoda okoristiti z Vašim denarjem.

Hmeljarji, ne dajte se zlorabljati po teh gospodih! Zahtevajte gotovi denar in to brezpogojno in neizprosno!

PRIPOROČAMO SLEDEČE!

Čeke, ki jih dobite za hmelj, in vložne knjižice od Savinjske posojilnice v Žalcu ali od bank, oddajte našim domačim kmečkim posojilnicam, ki jih bodo potom Ljudske posojilnice v Celju vnovčevale in Vam izplačevale!

Ne dajte se begati po nikomur! Zabavljive opazke nasprotikov odločno zavrnite!

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Včeraj teden se je obravnavala v parlamentu interpelacija celokupne opozicije glede Reke. Ob tej priliki je poslanec dr. Hohnjec očital vladi veliko brezbriznost za potrebe in zahteve slovenskega in hrvaškega naroda. Tujec je naše zemlje lačen, nikdar siti — to je geslo italijanskega fašizma, naša vlada pa «nima vremena», sama si vbija v glavo bajko o italijanskem prijateljstvu, na Skader in celo na vsako arnavtsko vas bolj misli kot pa na naše kraje in še sedaj, ko nima vsled svoje zavožene politike ne Skadra, ne Reke, nima volje in smisla za dobro notranjo in zunanjo politiko. Iz Pašičevega odgovora se je dalo samo to razumeti, da odobrava vlada tako rešitev reškega vprašanja, kakršno hočejo drugi. Pri glasovanju se je pokazalo, da so imeli opozicijski govorniki prav, ko so samoradikalno vlado primerjali s fašistovsko diktaturo. Za vlado je bilo 113 glasov, proti pa 92. Za vlado je bil samo Džemijet (Turki iz južne Srbije), Nemci niso glasovali.

V soboto so bile sprejete tudi dvanajstine. Tokrat so tudi Nemci glasovali za vlado. Pred glasovanjem je nastopil v imenu Jugoslovanskega kluba še poslanec Škulj, ter se obrnil najprej do ministrstva trgovine, ki ima samo 17 milijonov dinarjev kredita na razpolago za zgradbo poslopja ministrstva v Beogradu, za druge potrebne stvari, posebno za Slovenijo pa nič. Obrazložil je nezadovoljstvo v Sloveniji, kjer ravno sedaj manj ka državnega kredita in so se ravno zato morale zapreti vse obrtno-nadaljevalne šole v Sloveniji. Naglašal je veliko korist teh šol. Dalje je povdarjal potrebo kredita za domačo obrt, posebno za čipkarstvo. Radi pomanjkanja kredita se bodo morali prekiniti zavodi in naprave za domačo obrt. Protestiral je proti nasilni centralizaciji denarnih sredstev in proti zbiranju denarja iz vseh krajev v Beograd. Dalje je protestiral, ker komisija za demobilizacijo zahteva od obrtnih zadrug, da takoj plačajo ves dolg sicer jim preti, da jih bo tirjala pred sodnijo.

Radikalna vlada vedno očitnejše kaže, da je njeno glavno sredstvo — sila. V skupščini je neki poslanec iz Bosne omenil slučaj, da so srbski nacionalisti, takozvana Srnao (srbska nacionalistična organizacija), napadli dejansko voditelja bosanskih muslimanov dr. Spaha in oddali nanj 18 streliv. Vse to je bosanski musliman pri povedoval mirno in resno, gotovo z željo, da bo parlament našel vsaj eno besedo moralne obsodbe nad tako politično, bolje rečeno: divjaško metodo strankarskega boja. Toda kaj se je zgodilo?

Komaj je bosanski musliman povedal, da so srbski nacionalistični prenapetneži streljali na dr. Spaho, je vzkliknil inace popolnoma neznan radikalni srbijski poslanec g. Mihajlo Popović: «Škoda, da ga niso ubili!» Ko so bosanski poslanci zahtevali zadoščenje, so še drugi radikalni vpili: «Vas bi bilo treba vse pobiti!» — Zada na galeriji pa sedijo v skupščini zastopniki tujih držav, ki gledajo in poslušajo vse to, a se nič več ne čudijo, ker že vedo, kaj je — balkanizem.

BOJI V BOLGARIJI.

Notranji boji v Bolgariji še niso prenehali. Po zadnjih poročilih je premoč na strani vlade, ki s svojimi četami in komiti strahovito divja in ubija po kra-

jih, kjer so se prej držali zemljoradniški ustaši. Precej beguncev je pribežalo na naše ozemlje, zemljoradniški oddelki pa se zbirajo po gorah in pripravljajo na nove boje z vlado.

NEMCIJA

je tudi pred strašno državljansko vojno. V Poruhrju so gospodarji položaja pristaši samostojne poreske republike, ki zahtevajo odcepitev od Nemčije. Med njimi in policaji so bili že težki in krvavi boji. Pri spopadih, posredujejo tudi Francozi, ki pa podpirajo gibanje za odcepitev, Tudi Bavarska se lahko vsak čas odcepi kot samostojna monarhija. V nedeljo so bile po Münchenu velikanske monarhistične parade s princem Ruprehtom in vsemi bivšimi generali in visokimi oficirji v medaljah in zastavah. Če pride do odcepitev, bo tudi bavarski kralj po francoski milosti in podpori.

Bavarski nacionalisti in monarhisti mislijo, da bodo k sebi pritegnili tudi Avstrijo. Na nedeljsko paradjo je prišlo tudi več avstr. odposlancev, bivših oficirjev in nazdravljalo se je združeni bavarsko-avstrijski monarhiji.

OBLASTVENE VOLITVE NA SLOVAŠKEM.

Volitvam v občine so sledile oblastne volitve in tudi pri teh je na Slovaškem zmagala slovaška Ljudska stranka, ki je dobila največ mandatov.

FASISTOVSKA PARADA.

Obletnica fašistovskega pohoda v Rim se proslavi na svečan način. Proslava bo trajala 4 dni. Glavna središča fašistovske slavnosti bodo Milan, Bologna, Perugia in Rim. Dne 28. t. m. bodo po vsej Italiji maše v spomin v času revolucije padlim fašistom. Vršili se bodo v dneh od 28. o 31. t. m. sprevedli, javni govori in druge primerne prireditve, v Rimu bo govoril pred množico Mussolini. Dne 31. bodo razsvetljena vsa javna poslopja, ladje v pristaniščih izvesijo zastave. V Rimu bo velika fašistovska povorka, nad katero bo plula skupina aeroplanov.

NAŠE PRIREDITVE.

Kat. izobraževalno društvo v Krčevini pri Mariboru ima v nedeljo, dne 7. t. m., običajni mesečni sestanek ob treh popoldne v navadnih društvenih prostorih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Jarenina. Dne 2. sept. je imelo tukajšnje že nad 30 let staro kmetsko bralno društvo veselico s predstavo «Begunka» in «Mutasti muzikant.» Zahvaliti se imamo vsem, ki so nam ob tej prireditvi šli na roko. Hvala g. predsedniku, igralcem, g. M. Cvilaku itd. Posebno se pa zahvaljujemo g. Conču za pevski zbor. In tudi onim iz Vukovskega, ki so nam z velikim trudom dali kulise. V naši Jarenini je sedaj delo za bralno društvo postalo zelo živahno, še celo stari člani, ki so bili za časa ustanovitelja č. g. Gomilška, tedanjega kaplana, najboljši udje, se zanimajo za sedanji napredek. Kličemo: Bog nam daj še blagoslova v društvenem delu in prišli bomo na ono stopnjo kot ob času č. g. Gomilška. Torej, naprej in navzgor po zasigurani poti naših prednikov, ki so bili od začetka in pa do grozne svetovne vojne najboljši udje tukajšnjega kmetskega bralnega društva!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bralno društvo vabi na lepo igro «Cvetina Borogradska» v sedmih dejanjih, ki jo vprizori v nedeljo, dne 7. oktobra po večernicah pri Repenškem.

Leskovec. Izobraževalno društvo priredi dne 7. in 14. oktobra ob 15. uri v šoli prelepo igro «Dve materi.» Sedeži 5 din., stojišča za odrasle 2 din., za otroke 1 D. Čisti dobiček gre za novi oder. Darila se hvaležno sprejemajo. Pridite!

Celjsko pevsko okrožje priredi v nedeljo, dne 7. t. m. v Celju v veliki dvorani Narodnega doma veliko okrožno pevsko prireditev. Nastopijo pevski zbori iz: Doberne, Šmartnega na Paki, Braslovč, Št. Jurija ob Taboru, Griž, Trbovelj in iz Celja. Začetek koncerta ob pol štirih popoldne. Celotni spored na plakatih in vabilih. Savinjčani, ljubitelji lepe slovenske pesmi, v nedeljo vsi v Celje! Železniške zveze na vse strani najugodnejše!

Tedenske novice.

Pucelj ni glasoval proti kuluku. Dne 29. m. m. ko se je končevalno glasovalo v parlamentu o kuluku, jo je Pucelj popihal iz zbornice in se ni upal glasovati proti. Nemški poslanci pa so vsi od prvega do zadnjega (tudi Schauer) glasovali za dvanajstine, za vlado in za kuluk. Somišljeniki, razglasite to med narod.

Tajništvo SLS za Prekmurje v Muski Soboti je s 1. oktobrom odložil dosedanji tajnik g. Franjo Švikaršič. Tajništvo je prevzel prekmurski domačin Joško Horvat iz Bogojine.

Dijaška večerja, ki ima nalogo priskrbeti revnim srednješolcem toplo večerjo, je začela poslovati dne 1. oktobra. Pretelko sredo je imela svoj občni zbor, na katerem je bil zopet izvoljen stari odbor. Predsednik Dijaške večerje je gospod dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. Za večerjo je prosilo 66 mariborskih srednješolcev in vsi prošnjiki so dobili vsak dan v tednu toplo večerjo. Mesečno bo torej odbor razdelil brezplačno 2046 toplih porcij med 66 nepremožnih srednješolcev. To bo seveda stalo ogromne svote, pa odbor zaupa v Boga in na usmiljena srca dobrih ljudi, ki bodo po svojih močeh prispevali za Dijaško večerjo. Revni dijaki se bodo po vsaki večerji v molitvi spominjali svojih dobrotnikov. Prijatelji dobre

mladine, ne pozabite na naše srednješolce. Spomnite se jih pri vsaki priliki. Zbirajte za nje med znanci in prijatelji karkoli dobite: denar, krompir, fižol, žito itd. Vsak dar bo objavljen v «Slov. Gospodarju».

Mariborske novice. Prihodnje nedeljo bo slavil orlovski odsek v Mariboru svojo petnajstletnico na zelo slovesen način. Pri tej slavnosti bosta sodelovali dve godbi. Ze v soboto bo bakljada in na kolodvoru sprejem tujih gostov. V nedeljo slovesna blagoslovitev nove orlovske zastave ob pol 10. uri, pridiga škofa Karolina in škofova sv. maša, ob 11. uri pa bo v dvorani nove palače Zadrudne gospodarske banke manifestacijsko zborovanje. Popoldne bo v Götzovi dvorani orlovska akademija, zvečer pa družabni večer pri Götzu. Slovesnost blagoslovitve nove orlovske zastave v Mariboru se bo vršila pri vsakem vremenu in vabimo na njo vse naše somišljenike in prijatelje Orlov iz okolice. V nedeljo torej na obilno svidenje, da bo naša vrla orlovska mladina imela pri pogledu na obilno udeležbo veselje. V ponedeljek bo zborovala naša stranka ob pol 8. uri zvečer v Gambriнови dvorani. Na shodu bo poročal gospod poslanec Žebot. Doslej še neodkriti falotje so razdrli v noči od nedelje na ponedeljek most na državni cesti iz Maribora proti Kamnici. Most so popolnoma raztrgali in povrh še porezali krone mladim sadnim drevesom, ki so bila ob državni cesti zasajena lansko leto mesto podrtih topolov. Lopovi so napravili z razdrtjem mosta več tisočdinarsko škodo, a bi se bila lahko zgodila grozna nesreča, ako bi se bil po cesti pripeljal kak avto ali voz. Lopovi, ki so napravili to peklenko hudobno delo, so gotovo kaki mestni fantalini, ki bi zaslužili, ako se jih bo odkrilo, pošteno zaporno kazen. Cestni odbor na mariborskem okrajnem glavarstvu je razpisal 200 dinarjev nagrade onemu, ki bi slučajno znal kaj povedati o teh lopovih, da se jih prime in izroči roki pravice.

Usposobljenostni izpiti za občje ljudske in za meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljskišću) se prične dne 5. nov. t. l. ob osmih zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k izpitu naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Prošnje naj se pišejo na celo polo in kolkujejo s 3 D, priloge pa z 1 D. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — M. Pirc, predsednik.

Stroga zima je napolnila, kakor čujemo, Udruženje vojni invalidov v Mariboru, da je določilo glavnim dobitkom pri tomboli, ki se vrši dne 14. t. m. v Mariboru, po 1 klaftro lesa, na kar občinstvo opozarjamo pri nakupu srečk. Vrhu tega je nebroj dobitkov tako v premoğu, lesu, jestvinah in drugih.

Državna cesta št. 11j—Velka se začne graditi še letošnjo jesen. Zgradba se je izdružala dne 20. septembra. Ponudile so 4 stavbene tvrdke.

Smrt vzornega mladeniča. Tužno so nam zvonovi dne 23. sept. iz visoke line naznanjali žalostno vest, da nam je preminul iz naše srede dokaj priljubljeni mladenič Karel Verbošt iz Zg. Hlapja. Po dolgi in mukepolni bolezni je vdan v božjo voljo šel po svoje plačilo tje, kamor je hrepnel.

Najstarejši faran umrl pri Sv. Bolfenku v Sl. gor. V ponedeljek je bil tukaj pokopan najstarejši faran, J. Polanec, p. d. Tomažek, bivši kmet v Bišu. Rojen je bil dne 19. marca 1833, doživel je torej 90½ leta. Bil je do zadnje ure vedno zdravega in vedrega duha, ljubeznjiv in ptopežljiv; telesne moči so ga sicer zapustile zadnja leta, tako da je moral bivati v postelji, vendar pa ni bil nikomur nadežen. Mnogo, mnogo je videl v dolgih letih svojega življenja, še več pretrpel bridkega; mirno naj se zdaj odpočije od vseh trudov v domači zemljici bišecki na strani svojega sina.

Požar pri Sv. Urbanu pri Ptuj. V soboto, dne 22. sept., ob 7. uri zvečer, je grozovit požar vpepelil hišo in celo gospodarsko poslopje kmetice Ane Horvat, p. d. Kuhar v Placarju. Ogenj je nastal po gorečih sajah iz domačega dimnika in se je vsled suše v kratkem času razširil na vsa poslopja; rešili so samo živino, vse drugo, živež, seno, slama, obleka, ves pridelek, je zgorelo. Bog tolaži ubogo vdovo in ji nakloni srca dobrih sosedov, da ji bodo blage volje pomagali pri stavbi novega doma. Drugi pa se učimo iz njene nesreče, da je treba povsod, zlasti pa pri hišah s slamnato streho, posvetiti večjo skrb dimnikom in saje večkrat temeljito ostrgati.

Teško slovo od voditelja mladine. Od Sv. Trojice v Slov. gor. poročajo: Meseca septembra nas je zapustil č. p. Mihael Pribožič, ki so ga redovni predstojniki poklicali na odličnejše mesto, za kateheta v Maribor. Teško smo se ločili od priljubljenega in vnetega delavca Gospodovega, ki si je v teku svojega kratkega tukajšnjega bivanja s svojim poljudnim občevanjem in s svojo vsestransko gorečnostjo pridobil srca vseh od blizu in daleč. Bil je mož iz ljudstva in za ljudstvo. Zlasti pa žaluje za njim mladina, ki jo je on na novo organiziral in ji vcepil novo ljubezen do društvenega dela; za njim žaluje posebno od njega ustanovljena ženska zveza mater in gospodinj, ki je izgubila svojega vzornega in skrbnega voditelja in ustanovnika. Ne moremo mu za ves trud, ki ga je imel z nami, in za vse dobrote njegovega blagega srca dati drugega plačila, kakor da mu kličemo za slovo: Bog plati tisočerno! Na zopetno veselo svidenje kot gvardijan in župnik pri Sv. Trojici v Slov. gor.!

Shod Marijinih druž v Studenicah. Prav lepo je bilo za nas dekleto kakor že lani tako tudi na letošnjem našem shodu dne 16. sept. Zbrale smo se iz štirih sosednih župnij. Bile smo lepo sprejete, šle smo v procesiji med petjem v ozaljšano cerkev; bila je za nas pridiga o predobri naši Materi Mariji, zgodnji danici, pa peta

sv. maša in sv. obhajilo. O kako dobro je vse to storilo mam dekletom! — Hitro po sv. maši je bil v samostanski sobi shod. Vodila je zborovanje domača predstojnica Marijine družbe in Dekliške zveze. Nastopila so tri dekleta. Izrazila so lepo naše nazore in sklepe, da hočemo v svoji noši pametne in res priproste biti, potem da hočemo skrbeti vneto za naraščaj v naše ljube Marijine družbe in pa da hočemo iz srca Jezusa v sv. hostiji prav iz srca častiti, ga ljubiti in prejemati, kakor nam je naročil zagrebški eharistični shod, ki se ga je bila govornica iz Makol udeležila. Poljčanska je radi boleznih izostala. — Potem je č. g. Vinc. Munda v navdušenem govoru v resni in veselo-šaljivi obliki naš dekliški prapor v duhu pripel tri trakove. Prvi je bil precej dolg o lepem, verskem, čednostnem življenju slovenske Marijine deklice; drugi o vneti ljubezni do domovine po zgledu device Orleanske; tretji o potrebi ne puhle in navidezne, ampak resne in res koristne stanovske izobrazbe. — Takoj po shodu je imel še č. g. župnik v cerkvi kratek nagovor za nas. Nato so bile večernice. — Veselo in hvaležne smo šle domov. Bog plačaj! Prosimo lepo še za druga leta za take shode; več so vredni kot še take veselice.

Usiljivost socijaldemokratskega tiska. Iz Griž pri Celju poročajo: Naš kraj se je posebno prikupil socijalističnemu listu «Ljudski Glas», ker ga že dobivamo 18 mesecev popolnoma zastonj, dasiravno smo ga že opetovano zavrnili ter sporočili tudi uredništvu, da ga ne maramo. Odkrito izjavljamo, da lista ne maramo čitati, ker ne maramo čitati nesramne verske gonje in zabavljanja čez naše poslance, katerega je list vedno poln. Ko bi socijalpatrijoti pogledali malo natančneje svojo stranko in njene voditelje, pa ne napadali demagoško naše stranke. Imajo krasne zglede nesebičnih ljudi v svojih Kristanih, stranko imajo raztrgano na štiri delce, kateri se med seboj napadajo, potem pa si še upajo v svojem glasilu blatiti naše nesebične poslance in njihovo delovanje. Radovedni smo in zahtevamo, da se nam objasni, kdo ta list za nas plačuje, ker mi ga ne bomo nikoli plačali. Odločno smo proti ustavljanju tega lista, pa bomo prihodnjice, če ne bo list ustavljen, malo več izpregovorili o tem, kar se med ljudmi govori, tudi o našem županu in nerednem uradovanju na občini v Grižah.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Lenartu nad Laškem. Dne 16. septembra smo tukaj obhajali slovesnost blagoslovljenja dveh novih bronastih zvonov, katera smo prejeli po poldrugoletnem čakanju od zvonolivarne Bühl v Mariboru. Zvonova je blagoslovil laški dekan, g. dr. Franc Kruljc ob asistenci petih gg. duhovnikov. O pomenu zvonov je kaj lepo govoril v slavnostnem govoru gospod Franc Časl, duh. svetnik in župnik v Trbovljah, nekdanji tukajšnji dušni pastir. Med sv. mašo na prostem in med celo slovesnostjo je neumorno igrala železničarska godba iz Zidanega mosta. Slavnosti se je udeležilo ogromno ljudi od blizu in daleč.

Prerana smrt dekliške cvetke. Od Sv. Petra pod Sv. gorami poročajo žalostno novico: V bolnici v Brežicah je po kratki, a trpljenja polni boleznih dne 23. m. m. preminula vrla članica tukajšnjega Kat. prosvetnega društva, komaj v 20. letu svoje starosti, Terezija Vehovar. Angelj smrti je utrgal cvetko življenja, da jo presadi v boljše, trpljenja in tuge prosto večnost. Ohranili pa bomo hvaležen spomin na njo s tem, da bomo skušali postati takšni, kot nam je ona v svojem krasnem govoru o izobrazbi srca še komaj pred dvema meseci govorila na prvem društvenem izletu na Sv. gorah. Nepozaben ji spomin! Spavaj mirno in na svidenje nad zvezdami!

Smrt občespoštovane gospe v Rimskih toplicah. V sredo, dne 26. sept., smo spremili k večnemu počitku občespoštovano gospo Marijo Gaberšek, soprogo cerkvenega ključarja. Ranjka je bila vzor krščanske matere, nepozabna dobrotnica revnih dijakov in vneta podpornica lurske cerkve. Veličasten pogreb je dokazal, kako priljubljena je bila Gozdnikarjeva mama. N. v. m. p.!

Doživel je celih 105 let. Te dni je zatisnil oči najstarejši človek v Bački-Kosta Josić. Doma je bil v bački vasi Tusija in ni bil nikoli bolan v življenju, a zadnja bolezen v človeškem življenju — smrt — ga je le kljub več nego stoletnemu zdravju zgrabila in preselila v večnost.

Milijonar — roparski morilec. V Szatmaru so zaprli bogatega trgovca-milijonarja Jakoba Reinitza. Vse se je čudilo, da si je stekel Reinitz tako ogromno bogastvo v par letih. Še bolj pa je bilo sumljivo dejstvo, da je v treh letih umrlo nagloma šest Reinitzovih kompanjonov. Policija je Reinitza strogo nadzirala, pa nazadnje se ji je posrečilo odkriti, na kak strašen način je prišel Reinitz do bogastva. On je svoje kompanjone zvalil v kako oddaljeno mesto, češ, da bodo napravili dobro kupčijo, sam pa se je preoblekel ter se odpeljal za kompanjonom v dotično mesto, kjer se mu je predstavil kot bogat trgovec, ki hoče skleniti dobro kupčijo. Zvalil je kompanjona v svoje samotno stanovanje, ki ga je imel nalašč za ta namen najetega v tem mestu, potem pa ga je ubil, oropal in zakopal v vrtu. Nato se je vrnil v Szatmar, kakor da je prišel iz kupčijskega potovanja, ter si vzel novega kompanjona, s katerim je čez par mesecev isto napravil.

Izjava. Bivši poslanec Urek je pred mesec dni napadel Ivana Ureka (p. d. Lenarta) iz Globokega, češ, da mu je urednik g. Golec v Mariboru v neki gostilni povedal, da je Ivan Urek (p. d. Lenart) kriv ali vsaj so-kriv napadov v «Slov. Gospodarju» na Ureka. — Kot urednik «Gospodarja» izjavljam, da nisem nikdar sedel z Urekom v kaki mariborski gostilni, da Ivana Ureka (Lenarta) niti ne poznam, in sploh nisem Ureku nikoli kaj znil o pisavi v «Gospodarju». Ako je biv-

ši poslanec Urek zgoraj omenjeno trosil po Globokem, si je zadevo izmislil. Januš Golec.

Slovo. Vsled nujne selitve nisem se mogel posloviti od vseh dobrih Pohorcev, mojih blagih dobrotnikov, znancev prijateljev, zato storim to pot. Bog Vam plačaj, Bog Vam daj srečo, Bog Vas živi! — Zagažen Ivan, šolski voditelj, Planina pri Crnomlju.

Najdeno. Našla se je denarnica. Dobi se Ruška cesta št. 5, II, vrata 8.

«Naš dom» št. 9—10. Vendar enkrat! Naročniki so že popraševali po njem; v listnici upravnništva dobijo odgovor, zakaj ni mogel redno iziti: ker še mnogo naročnikov ni plačalo naročnine! Ta številka prinaša iz državoznanstva članek: «Pravosodje», ki ga je napisal dolgoletni sodnik dr. H. «Brežiški kot» prav zanimivo popisuje naš znanec Justin, ki nam je v «Našem domu» že mnogo lepega napisal. Tugomer Samov je okrasil «Naš dom» z dvema mičnima pesmicama in starokrščansko povestjo «Tarcizij» «Pod vaško lip» je uvrščen posebno globok članek «Angel s kelihom.» Dekliški vrtec prinaša govorček «Versko življenje v naših družtvih.» Obširno, jedrnat in prijetno sestavljeno je poročilo o V. kat. shodu v Ljubljani. — Prihodnji dve številki «Našega doma» izideti redno: 1. nov. in 1. dec. Pripravljena imamo že dva uvodna članka: V. Korošec: «Zunanja politika» in vsučilišni profesor dr. Rožman: «Cerkev in država.» — S prihodnjim letom bo «Naš dom» povzdignjen v glasilo «Slov. kršč.-soc. zveze za Stajersko v Mariboru.» Ako bo dovolj redno plačujočih naročnikov, bo morebiti mogel izhajati v nekoliko večji obliki; a obljubiti ne moremo nič. Naročujte ga pridno, pa bo vedno lepši in obsežnejši! Tudi na Kranjsko se prihodnje leto poda!

Gospodarstvo.

STANJE VINOGRADOV.

V Jugoslaviji se je trgateg v južnih deželah že pričela. Množina je zaostala za pričakovanjem, in tudi glede kakovosti se nade niso povsem izpolnile. Radi tega so cene lanskim vinom narastle za 30—50 odstot. in vinski trg je zopet nekoliko oživel.

Povsod se opaža neenako zorenje grozdja vsled slabega vremena ob času cveta in sedanjo jesensko vreme tudi ni ugodno za tvorbo sladkorja. V Banatu, kjer je delj časa pritiskala suša, kažejo mošti 15—17 stop. sladkorja. Precej grozdja se izvaja po Donavi v Požunu in Prago. Toča je uničila velik del vinogradov in tudi kiseljak (črvi) je naredil mestoma 30 do 40 odstot. škode. Cene starim vinom so znatno poskočile. Dočim se je prej dobilo navadno blago 6—8 K, stane danes 12 do 14 kron.

Na Hrvaškem je tudi poletno slabo vreme kaj neugodno vplivalo na vinograde in zorenje je zakasnilo za 3—4 tedne. Peronospora in oidij sta povzročila mnogo škode. V okolici Zagreba in Varaždina stanejo navadna 6—7 odstotna vina 16—20 K. Glasom vladne odredbe se radi slabega zorenja grozdja ne sme začeti z bratvijo pred Mihelijem — 29. septembrom.

V Dalmaciji so že pričeli z bratvo. Suša je slabo vplivala na razvoj grozdja. Starih zalog ni več za veletrgovino, ker sta Francija in Italija precej izvozili. Vinske cene so radi tega precej visoke in stanejo lanska rdeča boljša vina 30—34 K.

V Sloveniji se pričakuje povprečno 30—40 odstot. lanske bratve. Kmetje, ki so imeli 10—12 polovnjakov, računajo, da bodo dobili letos samo 3—4 polovnjake. Z bratvijo se pri poličkaj ugodnem vremenu ne bo začelo pred Terezijem, to je 15. oktobrom. Zelena gniloba je začela nastopati pri nekaterih vrstah. Vinske cene so tudi v Sloveniji poskočile za 3—4 K pri litru. Boljšo in sortirano blago se plačuje tudi po 26—30 K. Posebno se išče letnik 1921, kateri pa je že zelo redek. 12 do 13 odstot. vina se plačuje po 50 K in še višje.

V splošnem se opaža glasom poročil, da bo letošnja vinska letina Jugoslavije radi slabega vremena precej zaostala, tako glede množine kakor tudi kakovosti za normalnim vinskim letom in da so se začele vsled tega dvigati cene starih vin. Tudi za Nemško Avstrijo, Madžarsko in Čehoslovaško velja isto. Stara vina se iščejo.

UMNA UPORABA GROZDJIA.

Vinogradništvo spada k tistim kmetijsko-gospodarskim panogam, ki jih gojimo z največjim rizikom ali nevarnostjo, da dobimo letni primanjkljaj. Visoki obdelovalni stroški vinogradov in ravnokakšne cene vinogradniškega materiala so povzročili našemu vinogradniku že v predvojni dobi mnogo težkih misli in modrovanj. Nova politična grupacija povojne Evrope s svojim carinskim razmejevanjem pa je ustvarila položaj, ki je spravil naše vinarstvo popolnoma iz ravnotežja. Ta težavni položaj vinogradnikov ima svoj izvor po največ v izpremembi celokupnega prometa. V naši državi imamo vinorodne kraje, ki so konsumirali poprej svoje pridelke izključno v nevinorodnih krajih sosedne Avstrije, kamor jih sedaj izvažati ne morejo. So pa tudi nekatere države, ki zabranjujejo točenje alkoholnih pijač in s tem naravnost omejujejo pridelovanje vina. V oči gled teh okolnosti je nastal vinski problem ali takoimenovana vinska kriza, ki nas sili, da krenemo na polju vinogradništva na povsem nova pota, ako se vprašanje izvoza ne reši drugače. Opravičeno smemo trditi, da se v nekaterih vinorodnih krajih ne izplača več vseh velikih količin zlahnega grozdja pridelovati v vino.

Ker je torej vina ponekod čez neobhodno potrebo in ga ne moremo izvoziti, je treba misliti, dali bi ne bilo

pametnejše, ako bi vsega grozdja ne sprešali v vino, temveč ga uporabili surovega ali konserviranega v tej ali oni obliki. Na Francoskem uživajo mnogo surovega grozdja, katerega shranjujejo v posebnih hladnih prostorih, kjer ga je mogoče obvarovati pred gnitjem do pozne spomladi. V kletih pri 2 do 3 stop. C ohranimo grozdje do polovice leta zdravo in sveže, kakor bi bilo ravnokar odrezano od trte. V Grčiji in Italiji sušijo grozdje ter narejajo iz njega cvebe ali rozine, ki jih pri nas drago kupujemo. Tu nastane vprašanje, dali bi kaj takega ne bilo na mestu tudi pri nas, na primer v ljutomerskem vinarskem predelu, v Hercegovini, Dalmaciji itd.

V novejšem času so začeli prirejati iz grozdja razne grozdne konzerve, sirupe in mezge. Na Francoskem vkuhavajo grozdje za trgovske svrhe v prav izvrstne mezge s pomočjo brezračnih kotlov (vakuumov), v katerih se kuha grozdje ločeno od vsakršnega zračnega vpliva. Mezgam in sirupom dodajo na umeten način razne dišave in barvne snovi, kakor jih zažele posamezni odjemalci in konzumenti. Te mezge razredčujejo z nekoliko vode in napravljajo tako iz njih vsakovrstne okusne in sladke pijače, ki zlasti v vročem poletnem času prav dobro teknejo in osvežujejo človeško telo.

Kakor znano, vsebuje grozdje 20 in še več odstotkov sladkorja, katerega je prav lahko izveči in napraviti iz njega sladkor, kakršen služi v prehrano. V koliki meri bi človeškemu rodu v socialnem oziru koristil tisti prevdaren mož, ki bi vsaj eno desetino grozdne sladkorja, ki ga povre letno v alkohol, privedel v ljudski prehrani, se niti približno ne da povedati. Vsekakor bi koristil več, nego vsi žganjefabrikanti celoga sveta.

Najzanimivejši so poskusi, ki so dovedli do tega, da vino destiliramo, to se pravi, da potom segrevanja izločamo iz njega alkohol in ga porabimo za pogon strojev, Vinogradniki, ki pridelujejo mnogo zlahnih vin, bi naj zahtevali, da se dovoli izvoz samo za tista vina, ki bi jih posebna komisija ali kemično preizkuševališče spoznalo za to kot sposobna. Vsa ostala vina, ki bi po okusu in sestavini ne odgovarjala danim zahtevam, pa bi se naj porabila za destilacijo. Alkohol, pomešan s petrolejem v razmerju 70:30 služi kot izborno sredstvo za pogon strojev. Omnejeni način uporabe vina bi naj oblasti priporočale vsem tistim vinogradnikom, ki pridelajo slaba vina.

Pri destilaciji vina v alkohol dobimo tudi večje ali manjše množine svežega vinskega kamna, iz katerega se proizvaja vinska kislina. Mi smo pošiljali vinski kamen dosedaj v druge države za cen denar. Tam so ga predelali v vinsko kislino, katero smo zelo drago nazaj kupovali. V južnih vinorodnih državah ne pridelajo vsled drugačne sestavine svojih vin toliko vinskega kamna, kakor pri nas, kljub temu pa imajo tvornice za rafiniranje vinskega kamna. Ali bi ne mogli opraviti tega posla sami. Mar nismo sposobni zato?

Pridelovanje grozdja je bilo pri nas dosedaj osredotočeno samo na to, kako bi producirali čim več vina. Nikdo ni računal s tem, da utegne priti čas, ko bo preveč te zlahne kapljice. In ta čas je prišel pri nas, kakor tudi v drugih vinorodnih državah. Nas je našel nepripravljen, toda drugod so vinogradniki že na tem, da preustrojijo preobilico grozdja na druge načine, kakor dosedaj. Iznšli so torej nov način izkoriščanja svojih vinogradov. Oni ne gledajo več, kako bi pridelali čim več vina, temveč, kako bi grozdje uporabili na drug, koristnejši način. Proizvodi vinoreje, ki so vsled zastojanja v vinskem prometu pri nas prišli ob veljavo, so postali tam surovina za novo vinarsko industrijo.

Kakor iz sadja ne napravljamo edino le sadjevca, marveč izdelujemo iz njega razne sadne konzerve, ki služijo človeštvu v prehrano, prav tako tudi v pridelovanju grozdja stremimo posihdov za tem, da ga ne predelamo samo v vino, temveč tudi v druge hranljive in človeški družbi koristne izdelke. S tem bomo ublažili dve krizi obenem, vinsko in prehranjevalno.

Dokler vsled pomanjkanja strojev in strokovnega znanja ne moremo izdelovati konzerv, pa bodi naša naloga, da zainteresiramo vse sloje za večjo uporabo surovega grozdja, čegar shranjevanje bi ne bilo združeno s prevelikimi stroški. Prodaja surovega grozdja bi že danes ne bila slaba, če pogledamo na trg in pomislimo, da je za en liter mošta, ki velja 20 kron potrebno 1.4 do 1.5 kg grozdja, ki ga sicer prodamo po 30 K 1 kg.

Vekoslav Stampar,
kletar, Ptuj.

Prosta kuha vinskih droži. Naši poslanci Žebot, dr. Hohnjec, Vesenjaj, Bedjanič, Falez, Kranjc, Pušenjak, Sušnik i. dr. so izročili dne 26. sept. finančnemu ministru naslednjo spomenico: Našim vinogradarjem se je zadal hud udarec z T 10 člen 109 trošarinskega pravilnika, ki določa, da se odslej smatra vinske drože kot tvarino, iz koje se dela konjak. Dosedaj je bilo nesporno in zakonito dovoljeno, da so vinogradniki smeli trošarine prosto kuhati iz vinskih droži žganje. A delegacija ministrstva financ v Ljubljani je z odlokom z dne 2. avgusta 1923 št. B III 2-28 ex 1923 odredila, da so vinske drože pri vinogradnikih ne smejo več prosto kuhati, ampak da morajo plačati neznosno visoko trošarino. Ta nova razlaga, ki se naslanja na omenjeni pravilnik, pa je napačna. Pravilnik govori o «vinski drozgi» (Weinmaische), a ne o «vinskih drožah.» Drozga je zmečkano in neizprešano grozdje, ki je določeno za kuhanje konjaka. Take drozge pri nas v Sloveniji sploh nihče ne pripravlja. Pač pa gre tu za vinske drože, to je ona roba, ki se pri mladem vinu po vrenju sesede na dnu soda, kot odpadek, in sestoji iz peska, blata in

nekaj ostankov trde sestavine jagod. Ta roba ni za drugo uporabo, nego da se iz nje dobi malo žganja ali pa se vrže proč. Predlagamo, da se trošarinski pravilnik v toliko popravi in pojasni, da se vpostavi dosedanje stanje ter se te vinske drože proglasijo kot snov, iz katere se sme prosto kuhati žganje. Obenem predlagamo, da se prej omenjeni odlok delegacije ministrstva financ v Ljubljani z dne 2. 8. 1923 B III 2-28 ex 1923, takoj razveljavi in se s tem zopet dovoli vinogradnikom iz vinskih drož trošarineprosta žganjekuha. Beograd, dne 26. sept. 1923. — Finančni minister je izjavil, da bo v novem pravilniku odredil prosto žganjekuho za vinske drože. — Vinogradniki, počakajte s kuhanjem žganja!

Vodstvo Čebelarstva podružnice za Maribor in okolico vabi vse člane k mesečnemu zborovanju, ki se vrši v nedeljo, dne 7. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Balona na Pobrežju. Vobljeni so osobito novi člani, ki so pristopili v zadnjem času.

Kmetijska podružnica na Frankolovem priredi poučni shod v nedeljo, dne 7. t. m., ob pol 9. uri zjutraj v Društvenem domu. Predavanje bo imel potovalni učitelj g. Zupanc o živinoreji. Kmetje pa tudi drugi se vabijo, da se obilno udeležijo.

Živinorejski odsek podružnice Kmetijske družbe v Št. Jurju ob juž. žel. priredi dne 8. oktobra 1923 ob devetih dopoldne na zgornjem delu zadržnega pašnika v spodnjem delu premovanje v redovnik vpisanih krav in mlade živine ter plemenski sejm. Premovale se bodo le krave članov odseka in nad 9 mesecev stari bikci in telice. Biki se bodo prignali le na ogled. Na plemenski sejm priženejo živino predvsem člani, nečlanom pa se bodo, ako prodajo, odtegnilo 2 odstot. prodajne svote v prid odseku. Ta sejm se vrši v spodbudo in pouk živinorejcev v ožjem in širšem okolišju, zato so poleg domačih živinorejcev na to prireditve povabljeni vsi, ki se zanimajo za napredek živinoreje, zlasti okrajni odbori in odbori živinorejskih in bikorejskih društev.

MISANJE

in oskrbovanje perutnine ob tem času.

Misanje imenujemo naravno menjavo perja, to je dogodek v življenju perutnine in sploh ptičev, ob katerem se polagoma odlaga in z novim nadomešča perje, ki je bilo ob času plemenitve na višku lepote in popolnosti, postalo pa je pozneje blede in brez prave barve.

Vsled vpliva svetlobe, zraka in prahu, dežja itd se obrabi in začne sušiti staro perje, katero izpodriva novo, postopno rastoče. Ta menjava perja odrasle perutnine, ki se kaže bistveno drugače kakor zamenjava puha pri piščancih v drugem mescu življenja, se vrši različno po pasmah, starosti, nesnosti, valjenju, vzreji, hrani in vremenu. Čeprav nastopa misanje v splošnem koncem poletja in začetkom jeseni ter traja navadno 6 do 8 tednov včasih pa celo do zime, vendar moramo nanj vplivati pravočasno s posebnim krmljenjem, oskrbovanjem itd.

Misanje takorekoč pretrese ves ustroj telesa, naprava novega perja vpliva na cel notranji življenjski razvoj, zahteva nenavadno veliko redilnih snovi in se vrši ob celo živahnem dotoku krvi k mesičkom perja; kakšno veliko nalogo stavi obnovitev perja na život perutnine in koliko izrednega zahteva misanje od moči živali, o tem se moramo prepričati pri opazovanju s krvjo napolnjenega posameznega mladega peresnega tula.

Nikako čudo ni torej, da misanje perutnino tako izredno prevzame in da jo spremljajo znamenja bolezni in katerih se kaj rado izcimi prehlajenje, ako je v tem času, ko je posebno občutljiva, ne oskrbujemo z zadostnim zavetjem proti mrazu in mokroti, ter s prikladno hrano. Čim silovitejši je potek misanja, čim kasneje se to prične in čim manj zadoščamo potrebam perutnine, tem večja je nevarnost za njo, tem občutnejša pa je tudi naša škoda vsled zakasnitve zopetnega nesenja jajc.

Zaradi tega je predvsem potreba, skrbeti za pravo in zadostno hrano, ki mora imeti v sebi vse one snovi, katere zahteva v tem času živalsko telo.

Perutnina, ki se misa, potrebuje za tvoritev novega perja, katero obstoja bistveno iz dušičnatih snovi, zlasti pa iz rogovine, predvsem beljakovin oziroma mesnatih snovi ali živalske hrane, razun tega pa kremenčeve kisline in apna. Slednje navedene rudninske snovi dobiva v pesku in drobnih kamenčkov kakor tudi v žitu (zrnju). Živalskih snovi pa si ne moremo lahko najti, ker v poznem letnem času miza narave — kakor nam je znano — za njo ni več tako bogato obložena z različnimi črvi in drugim mrčesom, kakor je bila spomladi in poleti.

Da torej perutnina ni primorana jemati si iz lastnega telesa snovi, ki jih potrebuje za novo perje, vsled česar shujšala, oslabela in postala dovzetna za bolezni, ali pa celo obolela, se le počasi operila in začela pozno nesti, za to mora biti prva skrb gospodinje, dajati ji zadostne in izdatne hrane.

Ob pravilni in dobri hrani zadostuje dnevno dvakratno krmljenje in sicer zjutraj in proti večeru; ob času misanja pa naj se uvrsti še tretje krmljenje, ki naj se vrši opoldne.

Za zajutrek je dati živalim na primer kuhanega, dobro zmečkanega krompirja zmešanega s pšeničnimi otrobi in sicer toliko, da se najedo do sitega. V posebno posodo pa naj se jim natrese zmletih kosti ali ribje moke, da to zobljejo kolikor in kadar se jim zljubi; opoldne dobe isto hrano zmešano z odpadki ali ostanki iz kuhinje, za večerjo pa jim je dati dovoljno množino zraja (koruze ali turšice, ovs, pšenice, ječmena itd.)

Naj bi ne šla baš v tem izrednem času nobena pernata žival na večer k počitku brez polne golše!

Gnilih ali smrdečih, torej pokvarjenih odpadkov ni dati živalim, ker povzročajo kaj radi drisko, vsled česar opešajo še bolj in včasih celo poginejo; zelenjave pa, zlasti salate, katero perutnina izredno rada je, naj se ji daje, kolikor le hoče.

Svežo pitno vodo, v kateri je na en liter raztopljene 1 do 2 g železne galice, naj ima perutnina stalno na razpolago.

Poleg pravilnega krmljenja je posebne važnosti, da se obrani žival za časa misanja tudi vetra in dežja, zlasti še tedaj, ako se je toliko omisila, da je skoraj gola, ker je — kakor že omenjeno — živalsko telo takrat oslabiljeno in zoper prehlajenje mnogo bolj občutljivo, kakor pa spomladi in poleti. Ako je tedaj vreme vetrovno in mrzlo, pustimo živali podnevi raje v kokošinjaku ali pa na prostoru za brskanje. Zelo škodljiv je preprih, katerega nikakor ne smemo pustiti v hlevu za perutnino. V zakurjene prostore naj da le res prehlajene živali, nikakor pa ne druge perutnine, ker bi se tam samo razvadila in omehkužila.

Nadalje je posebno gledati na snago, kajti nesnaga je vzrok in ognjišče vseh povzročevalcev bolezni. Snaga pa naj se ne omejuje le na hrano, ampak obsega naj tudi posode za krmljenje, kokošinjak, kopališče, izlet in tako dalje.

Kokošinjak je že pred misanjem pobeliti in na novo nastlati. Pozabiti se ne sme na obelitev tudi vseh lesenih delov zlasti pa sedežev, kjer živali prenočujejo. Jako umestno je, dodati apnenemu beležu nekoliko razkužilnega sredstva, na primer, bacilola, salola, karbolne kisline itd., da se golazen, ki se morebiti nahaja v kokošinjaku, temeljito zatne.

Skrbeti moramo tudi za to, da ima perutnina na razpolago kopališče iz peska ali sviža, ki naj je na prostem toda v zavetju pred preprihom in mokroto ali pa v hlevu samem, ker se živali ravno ob času misanja kopajo kaj rade in mnogo, da si odpravijo nadležno odmrlo perje. Kopališče zamoremo napraviti v primeren, nizkem zaboju.

Ako je misanje slabo in počasno, tedaj se je zamore posepeševati na ta način, da se dotično žival zapre za nekoliko dni v temen prostor, toda krmiti se jo mora res dobro. Tudi se ji lahko popuši močna letalna peresa, paziti pa je pri tem na to, da se ne izpulji preveč peres naenkrat in izbere le posamezna taka, ki so že odmrle.

Le z izdatnim krmljenjem in dobro oskrbo bomo dosegli, da kokoši preveč ne oslabe, misanje hitro prestopi in kmalu prično nesti, v nasprotnem slučaju pa pretete pač mnogo tednov, preden postane telo zopet toliko čvrsto, da bi moglo proizvajati jajca.

Prav brezsrčno in skrajno neusmiljeno se pa mora imenovati ono ravnanje z ubogimi kokoškami, ko se jim odtrguje celo nepotrebno hrano zaradi tega, ker na pol gole, sestradane in premrle nesti ne morejo.

Franc Pirnat, drž. viš. živinozdravnik.

SADITE SADNO DREVJE!

Po Slovenskem imamo še prostora za milijone sadnega drevja. Nekateri kraji, posebno okolica Maribora in Slovenske gorice, so spoznali že davno važnost sadjereje, zato vidimo tam krasne sadonosnike v vrstah, ki so prinesli lastnikom že milijonske dobičke. Največ zaslug tu ima pač vinarska šola, ki je iz svojih drevesnic oddala že na stotisoče sadnega drevja. Po drugih krajih vidimo še pa malo kaj in še to po večini mlajše nasade. To se mora spremeniti tudi tukaj. Celo Slovenijo moramo z izjemo njiv spremeniti v en sam gaj sadnega drevja. Saj je vendar sadjereja pri nas dobičkanosna kot nobena druga panoga. In naše sadje, kak sloves uživa na svetovnem trgu. Sadje naših južnih pokrajev se ne more niti primerjati z našim. Tam doli ima najfinejša sadja okus kakor repa. Zato znajo tam doli naše sadje tudi ceniti in ga je lansko leto bilo mogoče prodajati po 10 din. 1 kg. Celo v London in Pariz je romalo naše svetoznano sadje. Koliko ga je šlo na Grško, Italijo in Egipt, to znajo samo naši trgovci. Pred vojno je bila Nemčija naš priznan odjemalec kljub velikanski množini sadja, ki ga sama pridelala doma.

Tudi v bodoče smo lahko trdno prepričani, da bo konzum našega sadja raste kar najbolj mogoče. V Nemčiji predelajo neverjetne množine sadja v sadne sokove ali marmelado. Naši fantje, ki so pri vojnah dobivali neko predpodobo od marmelade, vejo, da je zraven kruha ista prav dobra. Nemec samega kruha sploh ne je, mora ga mazati s čimur koli. Nemška kultura je spravila gospodarstvo na tako visoko stopnjo, da je to tudi mogoče. Tudi pri nas mora priti tako, naš delaven in žilav narod to tudi v polni meri zasluži. Treba mu je sam onekaj več naobrazbe in prav lahko bo to doseči pri naši priznani marljivosti. Prvi korak k temu napravimo, ako mi vsak količkaj poraben kotiček posadimo s sadnim drevjem. Tudi neprimerna zemlja se da prav dobro zasaditi. V kameniti, prodnati ali peščeni zemlji sadimo drevje v globoke jame, katere smo izpolnili prej z dobro prstjo in sadimo tudi precej visoko, da se korenine razprostirajo bolj po površju. Na vsak način je mogoče doseči na taki zemlji še precejšnje uspehe posebno z Bobovcem. Veliko res ne zraste tam drevo, ker ga suša mnogokrat zadrži, zato pa sadimo bolj gosto. V močvirnih zemljah sadimo na kupe. Zasadimo vsak količkaj poraben prostorček, vsak travnik; trava bo vsled tega še lepša in mnogokrat nam bo dala sadje več dohodka kot trava. Na delo za sprehod slovenskega kmetkega stanu!

SADITE PRAVE VRSTE!

Ko se je začelo pri nas sadje bolj ceniti, ustanovila je Kmetijska družba in veliko drugih korporacij

in društev lastne drevesnice. Tudi privatniki so imeli mnogo drevesnic. Nekateri so sadili kar vse poprek, nikdo ni vprašal, kakšno sorto, da je le kaj dobil. Večina naprednih sadjarjev je pa začela na vso moč razširjati in saditi: Harbertovo reneto, Zlato parmeno, Rambour ali Kanadko itd., skoro same najfinejše vrste. Te vrste so dosegle višek finosti in so zato degenerirale v trpežnosti drevesa in rasti. Zato imamo danes toliko rakavih dreves, toliko pokvek in toliko bolehnega in krmežljavega drevja v naših sadonosnikih. Zgodilo se je celo, da so se ljudje začeli batit drevja iz drevesnic, češ, da je to krivo. Desetletja je trajalo, predno se je tem vrstam v glavnem odpovedalo in se jih sadi danes samo še v najboljše lege. Danes, ko imamo že večje in mogočne nasade od Bobovca, Mašancelja in Baumanove renete, danes spoznamo, da je mogoče z drevjem iz drevesnic doseči boljše uspehe, kakor z onimi od gozdnih divjakov. Vzeti se mora samo pravo sorto. In kako neki ne bi. Saj je gozdni divjak zrastle vendar tudi iz peške, samo da so raznesle te peške živali, tice ali narava. Če pa peške sam sejem, ali ne vzgojim lahko ravno takega divjaka? In drevje iz drevesnic, ali ni tudi iz pešk? Res je mogoče tam gozdni divjak desetkrat prehiteti z umnim obdelovanjem in gnojem, ali zato nima nič slabše rasti, nasprotno, še boljše in trpežnejšo. Glavno je sajenje primernih vrst. Zato se je leta 1920 sestala v Ljubljani sadjarska enketa, da določi nekaj najboljših vrst, ki naj bi jih razmnoževali v velikem. To so določili v glavnem: Mašancelj, Bobovec, Baumanovo reneto, Cesarjevič, Londonski pepinek in Charlamovski. To so sorte, ki jih ne moremo skoro prekositi z nobeno drugo. V vsakem oziru, v rasti drevja, v rodovitnosti, trpežnosti itd. so nepresegljive. Imamo tudi mnogo domačih sort brez imena, ki so vsega uvaževanja vredna. Dobro je tudi te razmnoževati, pomisliti pa moramo, da bo pri nas sadna trgovina enkrat izredno razvita in trgovina bo zahtevala sorte z imenom. Za prodajo v južne kraje, Egipt itd. pridejo v poštev pred vsem rdeče sorte, ker južni narodi zelo ljubijo rdečo barvo. Kot taka je v prvi vrsti Baumanova reneta. Pri sajenju in cepljenju glejmo torej, da kolikor mogoče vse slabe sorte opuščamo in vpeljavamo samo najboljše.

VRTNICA — NJENO VSTAJENJE.

Z ostalo naravo obhaja spomladi tudi vrtnica svoje vstajenje. Čitatelji teh skromnih vrst gotovo slutijo prav, ako že iz nadpisa «Vrtnica — njeno vstajenje» pričakujejo razpravo: kako ravnati z vrtnico v spomladi?

Kakor vsaka druga rastlina tudi vrtnica ne ljubi temote, v katero jo zakriješ v jeseni, da jo obvaruješ pred pozebo in jej ohraniš življenje. Temo trpi in prenaša vrtnica prisiljeno. Z drugimi rastlinami vred krepni po svetlobi, po solncu in sicer toplem. Zeli čistega zraka, kojega je ravno pri prezimovanju pogrešala prav težko. Komaj pričakuje, da jo otmeš zimskega zavora, jo vzdigneš na solnce ter zrak, posebno še, ako je morala prezimiti prikrita z zemljo. Torej na svetlobo ter zrak z vrtnico, a kedaj?

Pomlad se začne po koledarju dne 21. marca, ravno ta čas si smeš tudi ti vrtnarica izvoliti ter dvigniti vrtnice iz zimskega spanja.

Tekom mojega dolgoletnega gojenja vrtnic sem doživel celo v nad 500 m visokih krajih zgodnjo spomlad. Katera prijateljica vrtnic bi se pač ne veselila zgodnje spomladi ter ne privoščila svojim gojenkam solnca ter zraka — spomladanskega.

To je storil tudi pisatelj teh vrst in si je postavil vse svoje vrtnice že pred 19. marcem po koncu. A ravno na praznik sv. Jožefa je zapadel visok sneg in radi snega je nastopil mrz do 5 stopinj pod ničlo. Nobena vrtnica mu ni zmrznila! Ako nastopijo lepi dnevi v zgodnji spomladi, le z vrtnicami iz zimskega počivališča! Ravnaj pa z vrtnico na spomlad usmiljeno, ne surovo, z eno besedo: previdno!

Ako je bila pokrita vrtnica z listjem in smrečjem, ni tolike nevarnosti; a čisto drugače je, ako si jo braniš in pokrili z zemljo. Rahlo odstrani zemljo, sicer lahko raniš vejice in očesa, in sicer najbolj krepke sveže in najbolj lepo napete oči, ki bi jih za krono dobro potrebovala.

Vzemi si čas, ko spomladi dvigaš vrtnice. Ako opraviš to delo hlastno, boš marsikaj pokvarila pri stari, a še več pri mladi vrtnici.

Posebno te moram opozoriti na mlade vrtnice, ki se pognele v preteklem letu vejice in deloma cvetele. Ako potegneš te s silo iz zemlje, lahko odlomiš ali odčesneš vejico, jo celo popolnoma izdereš iz debla divjaka — ves tvoj trud z njo v minulem letu je bil v tem slučaju zaman.

Previdno si torej dvignila vrtnico izpod zimskega počivališča, otresi jo zemlje in oglej si jo sedaj malo natančneje. Blagor ti, ako so vejice in oči na njih dobro ohranjene in lepo zelene. Večkrat boš zapazila, da so vejice tuintam posejane s črnimi pikicami in tudi oči tu in tam črne. Zelo slabo za vrtnico, ako so njene vejice in oči popolnoma črne.

Pristopiva sedaj k mladi vrtnici, ki si jo vzgojila v preteklem letu in ki ima eno ali več vejic. Oglejva si jo! Dobro prezimljene, zeleno ohranjene, sveže vejice dozeži na tri oči. Iz teh oči bodo pogonale vejice, nastavili se bodo popki in iz teh se bo razvilo tvoje težko pričakovano veselje — cvet. So ostale na vejicah le dve zeleni oči, ali mogoče samo eno, doreži do dveh oči, ali do enega. Imaš samo eno vejico in na tej vejici le dve dobri oči, ali mogoče samo eno, v tem slučaju je postopati drugače.

Pri vrtnici je treba, kakor sem že pisal, pred vsem vzgojiti krono. Odreči se moraš veselju: že koj gledati cvet. Kakor hitro kaže iz dveh ali enega očesa vzrastla nova vejica tri oči, ne pusti je rasti dalje. Pod tretjim očesom odreži izrastek. Iz ostalih oči ti poženejo takoj nove vejice in tem šele dovoli cvet. Tem potom dosežeš krono, ki mora biti pri vzgoji vrtnice vselej prva skrb.

Kaj pa v slučaju, ako so pri mladi vrtnici tekem zime počrnele vse nežne vejice? Oglej si, če je ostalo zeleno vsaj to, kar je v steblice okulirano in se z njim zarastlo. Odstrani tik v steblice zaraščenega dela začrnelo vejico, pogosto ti še požene, če pa ne, znova okuliraj.

Pristopiva sedaj k okuliranemu divjaku, ki v minulemu letu ni pognal iz okuliranih oči. Imel je pa zelene — a speče oči v jeseni in sedaj, ko ga vzdigneš izpod zemlje, so se ti oči ohranile preko zime. Z njim postopaj na sledeči način: Potrpi, dokler ne začne zeleneti nad okuliranimi očmi. Ko je že v soku ali zelen, prišel je čas, da odrežeš tik prvega uloženega očesa od zgoraj ostali del divjaka ter zamaži rano z voskom. Nikakor ne trpi, da bi poganjali izpod okuliranih oči ali očesa izrastki, ker so divji trn. Vso moč rasti moraš napeljati v okulirano in speče oko in kmalu boš zapazila radostno, da poganja. Ne pusti cveteti temu izrastku, ampak ko zapaziš, da že ima tri oči, nad tretjim očesom odreži in kolikor mogoče hitro vzgoji krono.

Pristopiva končno še k stari vrtnici. Mogoče so ostale vse vejice lepo zelene. Mogoče je tu in tam katera vejica bolj črnkasta, ali celo črna — že suha. Očisti jo črnih vejic, samo ob sebi umevno tudi suhih.

Na črnkaste, to je vejice s črnimi pikami posejane, če imajo tuintam še zelo žive oči, se bo treba ozirati, ako imaš popolnoma zelenih vejic premalo za krono. Lahko bo postopanje, ako so ostale vse vejice zelene. Ako jih je mnogo, boš morala s to in ono proč, da ti tejo ena proti drugi, odstrani, da postane med vejicami pusti le tri oči. Pri obrezovanju se oziraj na to, da se ti razvije krona na zunaj in na vzgor. Vejice, ki rastejo ena proti drugi, odstrani, da postane med vejicami dobro zračno. Pri obrezovanju rabi dobre škarje, vrhutega še doreži z ostrim nožem gladko in zamaži, če že ne vsako, pa vsaj rane debelejših vejic z voskom.

Vsak vrtnar pa bo prej ali slej doživel, da dvigne spomladi vrtnico le z nekoliko zelenimi, ali celo popolnoma črnimi vejicami. Če nimaš za tako vrtnico že naslednje, pusti jo še na mestu, mogoče ti še pozneje požene. (Toliko za to številko, prihodnjič dalje. Samostanski vrtnar.)

ZITNI TRG.

Stalno naraščanje vrednosti našega dinarja je znatno vplivalo na žitni trg. Dočim se je prejšnji teden zdelo, da bo ostala cena žitu čvrsta, je začela ta teden padati. Promet se je vsled padca cen pričel zopet razvijati. Kupcev je precej, toda pšenice in moke ne nakupujejo v tako velikih množinah, kakor prejšnji teden. Tudi izvoz v velikem slogu miruje. Posamezne firme izvažajo v partijah po par vagonov na enkrat. V poedinih vrstah žita vlada sedaj na žitnem trgu sledeči položaj:

Moka nularica, katero so plačevali v preteklem tednu celo po 620 D, je sedaj znatno padla ter se dobi v banatskih in bačkih mlinih na veliko po 560—570 D za 100 kg. Na zagrebški trg prihaja moka iz slavonskih in podravskih mlinov, ki je pa nekoliko dražja. Največja mlinska podjetja pa meljejo samo za izvoz.

Pšenica se dobi v Bački in Vojvodini po 360 do 350 D. Slavonska pšenica je nekoliko dražja.

Koruzja je v trgovini popolnoma zanemarjena. Tudi cena je precej padla.

Nekoliko zanimanje vlada za prvovrstno, takozvano zlato koruzo, katere se je prodalo par vagonov na zagrebškem trgu za 295 do 300 D za 100 kg. V Bački je koruzja znatno cenejša, vendar trgovina počiva, ker so prevozni stroški preveliki.

Oves je istotako zanemarjen. Cena slavonskemu ovsu 240—250 D za 100 kg.

Za fižol je bilo precej zanimanja. Cena pisanemu za 100 kg 500 D, popolnoma beli fižol pa je bil dražji.

Hmelj. XXVI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec, Savinjska dolina, dne 1. oktobra 1923. Pri najlepšem vremenu se je tudi pozni hmelj srečno spravil pod streho, brez, da bi bil izgubil lepe, zlatozeleno barve. Od vsega letošnjega pridelka je približno 80 odstot. iz prvih rok; le pri veleproducentih se nahajajo še prvovrstne in že basane partije in čakajo odjemalcev. Kupčija je pri nas prav živahna in tudi cene se izboljšujejo; sigurno se bo v par dneh že plačevalo čez 115 D za en kg. Kdor še želi kupiti našega lepega blaga, se mora požuriti in se naj obrne na našo Hmeljarno, katera je letos že postregla nekaterim veletrgovcem in tudi pivovarjem. Vsa pojasnila daje vodstvo Hmeljarskega društva.

Kmečka hranilnica in kosočilnica v Hočah naznanja, da s 1. oktobrom obrestuje navadne hranilne vloge z 6%, vezane proti šestmesečni odpovedi z 7%, vezane proti enoletni odpovedi z 8%, večje svote po dogovoru.

Vrednost denarja. Ameriški denar stane 83.50—84 D, 100 francoskih frankov stane 527.50 D, za 100 avstr. kron je plačati 0.1190—0.1210 D, za 100 čehoslovaških kron 259—261 D, za 100 nemških mark 0.00002—0.00004 D in za 100 laških lir 387—394 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.35 centimov. (1 centim je 1 para). Od zadnjeg poročila je vrednost dinarja poskočila za pet točk.

Poču

dovito nizkih cenah kupite letos

volneno blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vse drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki. 949

POZOR!

Za veleposestvo Slom pri Ponikvi se išče proti izvanredno dobri plači, pa ne gospoda oskrbnika in tudi ne takozvanega gospoda upravnika, marveč dobrega in sposobnega neoženjenega nadhlapca ali valpeta (šaffer), kateri se pri praktičnem gospodarstvu res razume in če treba zbok poduka in spodbude za vsako delo tudi sam zagradi.

Štedenje s krmo, skrb za pripravo blaga, nadzorstvo pri kmljenju in vodstvo hlapcev, skrb za gospodarsko orodje, posebno za opremo in oprego, sploh za red in snago povsod, bila bi ena njegovih glavnih nalog. Pijanec izključen. Zraven stanovanja in popolne oskrbe plačam izvanredno le sposobnost in vnemo za gospodarstvo. Spričevala so postranska stvar. Nastop takoj. Reflektantje prebero naj pazno ta oglas, da ne bo po nepotrebnem obilo ponudb, posebno od onih, ki smatrajo gospodarstvo najložjim delom.

Dr. Josip Karlovšek, odvetnik v Celju.

izšla je

BIAZNIKOVA VELIKA PRATIKA

za prestopno leto

1924

ki ima 366 dni.

«Velika Pratika» je najstarejši družinski koledar, koji je bil najbolj vpoštevana že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 din., kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih, tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12. 1040 5—1

Naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom in znancem, da je naša iskrenoljubljena mati

Margareta Habjan

rojena pri Sv. Duhu v Ločah, danes dne 1. oktobra 1923, ob 12. uri v bolnišnici v Mariboru, sprevidena s sv. zakramenti, v Bogu udano umrla.

Pogreb se vrši v sredo, dne 3. t. m. ob 2. uri popoldne na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bode v četrtek 4. t. m. v župnijski cerkvi Sv. Magdalena v Mariboru.

V Mariboru, dne 1. oktobra 1923. 1047

Margareta Pirc, Marija Paj, Justina Sevšek,

Alojzija in Cecilija,

hčerke.

«KAT. SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO v Sv. Petru pod Sv. Gorami» naznanja tužno vest, da je njegova članica

Terezija Vehovar

po kratki a mučni bolezni najlepši dobi svojega življenja v 20. letu svoje starosti, dne 23. sept. t. l. v bolnici v Brežicah mimo v Gospodu zaspala. Sv. maša zadušnica se je brala v ponedeljek dne 1. oktobra v župni cerkvi Sv. Petra. 1050

Kantužer Jurij

iz občine Žusem št. 24, okraj Šmarje pri Jelšah, se pozivlja potom časopisja — ker je njegovo bivališče sedaj neznano —, da javi svoj naslov v svrhu neke zapuščinske zadeve. Vsakega, ki bi vedel za njegovo bivališče, se prosi, da proti povrnitvi stroškov javi njegov naslov njegovemu stričniku Antonu Seliču, posestniku v Košenci št. 20, pošta Planina pri Sevnici. 1041

Košenca, dne 30. sept. 1923.

Anton Selič.

POSESTVO

z vinogradom in sadonosnikom, 9½ oralov, eno uro hoda od Maribora, v mali, prijazni vasi. Prej je bila tam usnjarna, katera se vsak čas lahko spravi v obrat. Posestvo s poslopjem, inventarjem in pridelki se cenoproda. Hipoteka lahko ostane. Vpraša se pri posestniku F. Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 585

MALA OZNANILA.

Dekla se sprejme v župnišče. Kje pove uprava. 1048
Iščem močnega učenca za lončarijo. Stauber, Maribor, Ob bregu 4. 1039

Šafarja, zanesljivega, energičnega, delavnega ter oženjenega, sprejme za takoj pod ugodnimi pogoji Fric Zemljic, velevinogradnik, Ljutomer. Ponudbam naj se po možnosti priloži poleg prepisov spričeval tudi slika. 3—1

Tovarna upognjenega pohištva, Poljčane, išče žagarje, brusarje ter slične pri predelovanju lesa izrjene delavce. 1035

Hišni mizar se sprejme v službo javne bolnice v Mariboru. Več se izve pri upravi bolnice. 1046 2—1

Mesarski učenec, 15 do 17 let star, iz boljše hiše, se takoj sprejme. Suc, Loška ulica 5, Maribor. 1052

Sprejemem za takoj eno pridno in pošteno kuharico srednje starosti, katera zna opravliti tudi druga hišna dela. Prednost imajo one iz dežele. Hrana in stanovanje v hiši. Dobra mesečna plača po dogovoru. Oglasiti se je pri A. Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 994 3—1

Prodajalko, slovenskega in nemškega jezika večšo, sprejme M. Berdajs, trgovina z mešanim blagom in semeni, Maribor. 965 3—1

Sprejme se učenka, zmožna oba jezika. Hrana in stanovanje v hiši. E. Berna, trgovina čevljev v Celju. 921 3—1

Viničarja s tremi ali štirimi delavci sprejme Peitler, Vrhovdol-Limbuš. 999 2—1

Organist, zmožen voditi večje zборе, išče službe s 1. 11. Ponudbe pod «Organist» na upravnitvo. 992 2—1

Oskrbnika (šafarja), spretnega v sadje- in vinoreji, išče A. Ussar, Ptuj. 997 2—1

Vajence za čevljarsko obrt se sprejme pri Viktorju Senku, Linhartova ulica 12. Hrana in stanovanje v hiši. 991

Pletarje izrjene sprejme proti dobri plači od komada Pletarna v Strnišču, Slovenija r. z. o. z. Stanovanje preskrbljeno. Delo stalno. 1028

Sprejme se takoj od pridnih staršev z dežele fant ali dekle za vsako lahko delo, ki je prekoraj 14. ali 15. leto pri g. Franju Spes, Tržaška cesta, Maribor. 1025 2—1

Oskrbnik (šaffer) se išče za večje posestvo za takojšnji nastop. Sprejme se le samec. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista. 1006 2—1

Cepljene trte vkoreninjenih divjakov in sadna drevesca vseh najbolj rodovitnih in priporočljivih vrst oddaja že sedaj v jeseni po ugodni ceni dobro in zanesljivo blago. Za pismen odgovor je treba priložiti znamke. Alojz Grabar, posestnik in trtnar, Zagorci, pošta Juršinci p. Ptuj. 1033 4—1

Pozor, vlč. duhovništvo! Na prodaj so 2 kompletni mašni obleki, ena rudeča, ena bela, in 1 zlati kelh. Maribor, Gosposka ulica 26, Lipovšek. 993 3—1

Poldrugi oral njive v Bezenju pri Rušah proda ali da v našem posestniku Peitler v Limbušu. 1046

Proda se posestvo, okoli 34 oralov zemljišča, polovica je gozd in sicer smreka, bor, hrast, bukev itd.; druga polovica travnik, njive, sadonosniki. Vsa gospodarska poslopja v najlepšem stanju. Proda se zaradi preselitve na drugo posestvo prav ugodno za 400.000 D. Anton Črepiček, posestnik, Novake p. Novicerkvi, pošta Vojnik.

Daljnogled Trieder binocle, 6X ali 8X ali 12X — Zeiss, Busch ali Goerz, dobro ohranjenega, kupim in dobro plačam. Naslov v upravi «Slov. Gospodarja». 1042

Lepa dvolastna kmetija z viničarijo, nad 60 oralov zemlje z dobrimi njivami, velikim sadonosnikom in obširnim gozdom se proda. Cena 500.000 D. Proda se tudi delno. Naslov v upravi. 1037 2—1

Proda se lepo malo posestvo na Teznu, pet minut od šole. Cena 270.000 K. Vpraša se na Teznu 28. 1061

Posestvo na prodaj v Razvanju št. 92, obstoječe iz hiše. — Okoli hiše obširen lep sadni vrt, vinograd in gozd skupaj 3307 klafter. K hiši spada tudi ¼ ure oddaljena ¼ oralov velika njiva. Cena 98.000 D. Pojasnila daje lastnik posestva in župan g. Kac. 1007

Proda se nekaj panjev čebel s satovjem in paviljoni. Fran Sumenjak, posestnik, Jarenina. 1023 4—1

Sadno drevje, breskve, divjaki. Ameriški ključ, cepljene trse nudi Dolinšek, št. 117 pri Velenju. 1005

Proda se lepa novozidana hiša v Trbovljah, obsegajoča dve sobi, kuhinjo, klet, druge pritlikline in majhen vrt. Pripravna za kakoršnegakoli obrtnika. Jožef Ferenc, Loka št. 380, Trbovlje I. 1024 2—1

Prodajam hišo, primerno za eno družino, 1 oral posestva. ¼ ure od Celja ali 5 minut od postaje Petrovče. V stanovanju je se kupec lahko takoj vseli. Interesenti naj vpošljejo svojo adresu pod «Hiša-Celje-Petrovče» na Aloma Company. 1011 3—1

Hišo, 4 orale zemlje, njivo in sadonosnik ter gozd proda za 270.000 K, brez gozda veliko cenejšo, Luršak, Pragersko. 986 2—1

Grajsčina ali vila z večjim vrtom, takoj stanovanje brez strank, blizu ali okolica Maribora, ne čez 500.000 din. išče privatnik. Ponudbe pod «Privatnik» na Mar-Stan v Mariboru, Rotovski trg 1. 995

Kupim nekaj vagonov zdravih hmelovk (drogov), dolgost 7—9 m. Cenjene ponudbe na upravo lista. 982 4—1

Hiša v St. Juriju ob južni železnici, zidana, obstoječa iz 2 sob, kuhinje in 2 kleti, zraven hiše led vrt in sadonosnik, se pod ugodnimi pogoji proda. Hiša je pripravna za kakega obrtnika ali vpojenca. Natančnejše podatke pri lastnici Mariji Pelko, Novake 61, pošta Studenice pri Poljčanah. 993 3—1

Proda se veliko posestvo, ob-
stoječe iz 102 johov zemlje —
lepa hiša in gospodarska po-
slopja, dobro obdelan, poldru-
gi joh obsegajoč vinograd in
sadosnosnike, rodovitne njive
in travniki, razsežni gozdovi
z vsakovrstnim lesom in paš-
niki — oddaljeno pol ure od
glavne ceste. — Proda se tudi
vsake vrste les brez posest-
va, kakor tudi posamezne par-
cele brez celega posestva. Po-
izvedbe osebno na licu mesta
Raštanj 3, p. Koprivnica pri
Rajhenburgu (postaja). 1003

Iščem posestvo od 4 do 12
oralov z dobrimi njivami,
sadosnosnikom ali tudi vino-
gradom če mogoče v bližini
prometnega kraja; mesta ali
vrga. Ponudbe na G. P. Prista-
va, poštnoležeče. 1012

Ugodna prilika! Hiša s kletjo,
klevom in lopo, vse v dobrem
stanju, se po ugodni ceni pro-
da. Zraven tudi sadosnosnik in
dva vrta. Leži blizu okrajne
ceste, pol ure od farne cerkve
Čadram pri Konjicah. Pri-
pravno za kakoga obrtnika.
Vprašati je vsak dan od 8. do
5. ure popoldne pri lastniku
Kohne Karol, tovarna usnja
Laurich, Konjice. 1001 2-1

Dobrodoša gostilna, trgov-
na in mesarija s prostim sta-
novanjem ter lepim vrtom,
njivo in travnikom ob želez-
nici na prometnem kraju se
tako prodajo po nizki ceni. Več
pove Jožef Grošl, Orehova
vas 51, p. Slivnica pri Mari-
boru. 1014

Mlinarji pozor! Radi nakupa
nove turbine, prodam dose-
danjo dobro ohranjeno vodno
kolo z zgornjim vodnim pad-
cem — (oberschächtig) ter
robčasto kolo, torej komple-
tno kdor reflektira naj si ta-
koj ogleda, ker se pozneje iz-
montira. Anton Lah, umetni
mlin, Zgor. Polskava. 937

Proda se malo rabljena kom-
pletna železna stiskalnica dva
in pol metra visoka, priprav-
na za grozdje in sadje. Cena
10.000 K. Naslov v upravni-
štvu. 944 5-1

Proda se umetni mlin na stal-
ni močni vodi, pekarna z
branjarijo in gospodarsko po-
slopje z svojo električno luč-
jo, štirje vrtovi. Proda se pe-
karna z dvema vrtoma tudi
posebej. Pridela se 11 hl vi-
na in 28 hl jabolčnika. Košnje
za eno govedo, cena ugodna.
Naslov v upravnishtvu. 713

KUPUJEM

po najvišji dnevni ceni reza-
ne in izpadene lase.

IZDELJUJEM

in prodajam kite in vsa lasna
dela

M. Fetišek-Frankheim, česal-
ni salon za dame. Maribor,
Stolna ulica 2. 833 10-

Brzobjavne droge in trame

v vsaki množini franko va-
gon Slovenija, kupimo in pro-
dimo ponudbe pod: «Lombar-
dija» na Anončni zavod Dra-
go Beseljak, in drug, Ljublja-
na, Sodna ulica 5. 1002 3-1

Marija BAUMGARTNER
zaloga pohištva
Celje, Gosposka ulica 25

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke
vseh vrst

Apno

Cement

Premog

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

J. PETELN
urar
Maribor, Gosposka 5.

Popravila ur
Popravila zlatnine in srebr-
nine
Popravila očal
Najhitrejšje in najcenejše z
garancijo.

Bogata zaloga ur, optičnega,
zlatega in srebrnega blaga.
Nizke cene. 1022

JETIKA!

Zdravnik dr. Pečnik
zdravi bolne na pljučih vsaki
petek v St. Jurju ob juž. žel.
Citajte njegove tri knjige o
jetiki, v vseh knjigarnah. 915
BRATA VOŠNJAK, PTUJ.
Prvovrstni podplat. 633
Najboljše zgornje usnje. 633

Fran Zdolšek
izdelovatelj mlinskih kamnov
Sv. Jurij ob južni žel.

Naznanjam cenjenim odjemalcem (mlinarjem) da sem
začel izdelovati mlinske kamne tudi v Rimskih Topli-
cah, kjer bodem sprejemal tudi naročila; pismena vsaki
dan, ustmena pa vsaki pondeljek in soboto ob 9. do 17.
ure v Lokavcu ob cesti Rimske Toplice—Jurklošter; po-
šta in železniška postaja Rimske Toplice. V obeh zalo-
gah se nahajajo obojne vrste kamni, kakor tudi beli.
Razpošiljam samo strogo preizkušene in zajamčene ter
po najnižjih cenah.

Bogata izbira! Točna postrežba!

Sodi za vino vedno v zalogi
pri **FRAN REPIČ,**
Ljubljana, Trnovo

PRVA IN EDINA LIVARNA ZVONOV V MARIBORU

ki je v popolnem obratu,

Inž. J. & H. Bühl

MARIBOR, MELJE, MOTHERJEVA ULICA šte. 15

se priporoča za nabavo novih zvonov za cerkve, kapelice in
šole. — Izvleček izmed številnih, v novejšem času nam
došlih priznalnih pisem:

Župni urad Parabuč, Bačka: «Oba nam poslana zvonova v
teži 1130 kg in 460 kg že oznanjata slavo božjo raz lin zvonika.
Vsi navzoči duhovniki iz drugih župnij — in bilo jih je mnogo.
ki so dobavili svoje zvonove od drugje, so enodušno zatrjevali, da
njihovi zvonovi niso bili tako krasno in snažno izdelani. Tudi so
glasovi zvonov iz Vaše zvonolivarne veliko milejše ubrani, kar
zatrjujejo tudi vsi strokovnjaki-kritiki. Toliko v res zaslužen po-
hvalo Vaših zvonov, želeč Vam da se dober sloves Vaše livarne
razširi širom naše države!»

Župni urad Sv. Barbara v Halozah: «K staremu, 1600 kg tež-
kemu zvonu smo pridružili še tri nove, ki tehtajo 1044 kg, 445 kg
in 300 kg, tako, da imamo sedaj popolno zvonjenje. Novi zvonovi
delajo vso čast mariborski zvonolivarni inženirja J. & H. Bühl,
ki jih je vtila. Isto tovarno toplo priporočamo!»

Župni urad Sv. Florjan pod Bočem: Naša dva nova zvonova,
mojstersko delo zvonolivarne Bühl v Mariboru, se harmonično
vjemata v glasovih «a» in «cis» ter toplo priporočata zvonarno
Bühl vsem župnijam, ki si še niso omislile novih zvonov!»

Župni urad Sv. Miklavž ob Dravi, Koroško, Nemška Avstrija:
«Zvon smo srečno spravili v zvonik. Ljudstvo je polno hvale.
Krasno se vjemata v «d» — «fis». Celi dan so ju ljudje hodili
zvonit. Tudi na zunaj je zvon okusno izdelan. Da nismo naročili
tudi drugih zvonov pri Vas, je vzrok, ker smo se bali prepovedi
uvoza, kar se pa ni zgodilo. Iskreno se Vam zahvaljujemo pod-
pisani in vse ljudstvo brez razlike mišljenja!»

Župni urad Bočna v Savinjski dolini: «S poslanimi zvonovi
smo popolnoma zadovoljni, glasovi vsem ugajajo!»

Župni urad na Ljubnem: «Zvonovi so lepo doneči, harmonija
je lepa in ljudstvo je z njimi prav zadovoljno!»

Župni urad Sv. Lenart nad Laškim: «Tukaj smo slovesno ob-
hajali blagoslovljenje dveh novih zvonov, katera je vtila zvonarna
inž. Bühl v Mariboru. Naj pojeta nova zvonova, ki vsem ugajata
v čast božjo!»

Župni urad Sv. Frančišek Ksaverij «Zvonove smo srečno spravi-
vili v stolp. Smo zadovoljni z njimi!»

G. Štefan Koša iz Centibe pri Dolnji Lendavi v Prekmurju:
«Prejel sem naročeni zvon, s katerim sem jako zadovoljen. Hvala
Vam!»

Sodarji in kovači!

Imam ca 5000 komadov zelo dobro ohranjenih obročev
vsake velikosti takoj po najnižji ceni za oddati. — Nadalje
kupujem staro železo litino (Guss), kosti, cunje krojaške in
papirnate odpadke, stare spise (akte), knjige in vsako-
vrstne kovine po najnižjih dnevnih cenah.

Jakob Zagode, Maribor, Tržaška ceste 5.

Castna izjava.

Podpisani Andrej Kovačič, posestnik na Dobravi
pri Ormožu, prekličem vse obdolžitve, katere sem iz-
ustil v gostilni Ane Majerič v Ljutomeru glede gospe
Avguste Kuharič, babice v Ormožu, kot neresnične ter
se njej zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

586

Andrej Kovačič.

TOVARNA KANDITOV
FR. ROZMAN

MARIBOR, — ALEKSANDROVA CESTA 57
priporoča

vse vrste kanditov (bonbone) po najnižjih brez-
konkurenčnih cenah!

Zahtevajte cenike!

Telefon 436

Telefon 436

Sodar

PICHLER

Frančiškanska ulica 11 (pri meroizkusnem uradu)

se priporoča za vsa dela sodarske stroke ter za vse vrste
novih in starih sodov po najnižjih cenah. 976

Kostanjev les

za tanin razrezan na 120 cm in debeline od 10 do 30 cm
se kupi vsaka množina po najvišji dnevni ceni. Cenjene
ponudbe z navedbo cene in množine franko vagon je
poslati na upravo lista pod «Kostanjev les 500.» 958 4-1

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 **CELJE** (Bivša graška
12-149 mitnica)

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** do-
mačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in iz-
vršuje vsa popravila točno in solidno.

Realitetna pisarna

Arzenšek & Comp.,

družba z o. z.

Celje, Kralja Petra cesta 22

ima na prodaj: hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine,
vsakovrstna kmetijska posestva, gozdna in veleposest-
va, žage, mline itd. 939 10-1

Tomasovo žlindro

z jamčeno vsebino 17—18 odstot. fosforove kisline, naj-
fineje zmlato, nudi svojim podružnicam in udom po
170 D za 100 kg v celih vagonih franko Ljubljana

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

Vsa druga umetna gnojila, močna krmila itd., stalno
na zalogi. 981

Zadruga za izvoz jajc, Št. Jurij ob j. ž.

r. z. z o. z.

9 28

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in obrestuje
iste brez odpovedi od dneva vloge do dneva dviga po
10%. — Denarni promet leta 1922 — D 32,405.743.—

INGER ŠIVALNI STROJI

Na celeni svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5. II. k.
Filijalka; MARIBOR, Šolska ulica šte. 2.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno
manufakiurno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHKE
Maribor, Gosposka ulica št. 10.
!!! Perje za postelje!!!

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri 'BELEM VOLU'

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje počenši s 1. julijem 1923 po:

- 6% brez odpevadi,
- 6 1/2% proti enomesečni odpevadi,
- 7% proti trimesečni odpevadi,
- 7 1/2% proti šestmesečni odpevadi,
- 8% proti enoletni odpevadi

od dneva vloge do dneva dviga. Rentni in invalidni davek plačuje
posojilnica sama.

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste
posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.
Najsolidnejše cene in točna postrežba.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE	Venc pobožnih pesmi 15 din.
Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.	Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja aposto-
lov po 10 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.	Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.	Premišljevanja za celo leto I. in II. del
32 dinarjev.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.	Družba vednega čiščenja. Dve molitveni
uri 3 din.
Angel varih po 11 din.	Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kra-
ljice sre 5 din.
b) ZA ODRASLE	Vir življenja 18 din.
Bogomila po 15, 20, 25 din.	Duša popolna 20 din.
Pobožni kristjan po 12 din.	Duša spokorna 20 din.
Ceščna Marija po 14, 48, 60 din.	Bog med nami 12 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.	Večno življenje (rdeča obreza) 24 din.,
(zlata obreza) 33 dinarjev.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.	Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebesa, naš dom po 42 din.	Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.	Priprava na smrt 16 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.	
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.	
Marija Kraljice 42 din.	
Venc pobožnih molitev po 40 din.	

Čuite!

Čuite!

Ne zamudite
ugodno priliko!

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staro-
znano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve

CELJE,
tik farne ce kve

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskih tvor-
nic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih
cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega
blaga kakor: moško ter žensko sukneno in volneno bla-
go, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, rujavo
kotenino, čajgi, nogavice, letno in zimsko perilo. Poseb-
no velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut
in šerp, kakor tudi čajgastih in barhastih rut.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!

Na debelo!

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se
zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Somišljeniki, širite naše liste!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu,
izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.